

Om Patzinaerne,

af

PETER FRIDERICH SUHM.

Da jeg haver bestuttet korteligen at handle om de Folks Herkomst, der i Mid-
delalderen beboede Polen, Rusland, og Landene imellem det Caspiske
Hav og den Sorte Søe, saa og i det Europæiske Tyrkie norden for Donau;
Saa vil jeg begynde disse Undersøgelser med Patzinaerne, der udi det tiende
Seculo fornemmeligen spillede saa stor en Rolle.

S. I.

Deres Navn.

Førend jeg gaar videre, vil jeg først handle om deres Navn.
De Grækske Skribenter (1) kalde dem Πατζινάται, og Πατζι-
νανται, og deres Land Πατζινάκια; Men hos de Latinske Skriben-
ter (2) saae de adskillige Navne: Snart kaldes de Pincenates,
snart Picenati, snart igjen Petinei, nu Pezineigi, atter Peti-
negi, Pincinati, Pinzinaci, Pincenarii, Pizenaci, Pecenaci,
Pedenei, Pecinei, Pezenati. I de Russiske og Poliske Skrif-
ter (3) kaldes de Peczenigi, og nu omstunder af Slaverne i Ufrais-
ne Peczenihi. Hvilket Navn heraf egentligen er det retteste, kand
jeg ey sige; Saa meget seer man nok, at de venteligen selv have
faldt sig med eet af dem, efterdi de komme hinanden saa nær, saa
at Forandringerne kand allene tilskrives Copiist-Feyl, eller og Fols-
kenes

(1) Constant. de adm. imp. Corp. Byz. t. 22. c. 8. p. 49. c. 7. p. 48. Leo-
nis Gramm. chron. C. B. t. 6. p. 389.

(2) Gotfr. Viterb. in Pistorii Ser. Germ. t. 2. col. 469. Anonymus in
Schwendtneri Ser. Ung. t. 1. p. 18. Ditmarus in Leibnitzii Ser. Brunsw.
t. 1. p. 397, 426. og 427. Anonym. in Gest. Dei p. Francos t. 1.
p. 2. 3. Raimondus de Agiles ib. p. 140. Albertus Aqvensis. ib.
p. 188. Luitprandus l. 1. c. 3. in Reuberi Ser. p. 92. Annalista Saxo
in Eccardi Corp. hist. Medii Aevi t. 1. col. 226. 451. & 452. Alberici
Monachi trium fontium chron. part. 1. p. 225.

(3) Bayer in Comment. Acad. Petrop. t. 9. p. 402.

Fenes adskillige Udtale. Men da man dog maae have et vist bestandigt Navn at kalde dem med, saa har jeg udvalgt det af Pagineer, efterdi det forekommer hos de Byzantinske Skribenter, hvilke baade ere mange i Tallet, og hvis Reysere desuden have havt jævnlig at bestille med dem; hvortil kommer, at Pagineerne nesten grændsede til det Grækske Reysersdom, i det Bulgariet allene skilte dem ad.

§. 2.

Hos de ældste Jordbeskrivere, Strabo, Ptolemæus, Mela, Plinius, forekommer ey dette Navn, hvoraf man enten maae slutte, at Pagineerne ey have været til i deres Tid, eller og at de have boet saa langt imod Osten, at de derover ey have kiendt dem, eller og maafee snarest at de have givet dem et andet Navn. Keiser Constantinus, (4) der levede i det 10de Seculo, og best af alle haver beskrevet dem, vidner, at 3 Stammer, af de 8, som de vare deelte i, kaldtes ogsaa Cangar, hvilket betydde Tapperhed, og at vare ædlere end andre. Da nu dette Ord ey er taget af det Grækske Sprog, saa er det formodentligen af Pagineernes eget. Nu melder allerede Herodotus (5) om et Folk kaldet Gandarii, der tilligemed tre andre ubekiendte Folk maatte give i Skat til den Persiske Konge Darius Hystaspis Søn 170 Talenter, og at de tilligemed Dacix stode under een Anfører i Xerxis Krigshær, og vare tilligemed Parther, Chorasmier og Sogder, væbnede paa samme Maade, som Bactrier, og de havde lette spidse Huer, korte Spyde, og Buer af Rør. Dette Herodoti Sted synes at vise, at Gandarii maae have boet i Nærheden af Bactrien, en Sag, som Plinius (6), der kalder dem Cardari, og Ptolemæus (7) sætte uden al Tvivl. Denne sidste kalder dem og Candari, eller efter en anden Læsemaade Gandari, og anviser han dem, tilligemed mange andre Folk, Boepæl i Sogdiana, et Landskab der laae inde i Landet, imellem de tvende store Floder Gihon og Sihon,

Deres ældste Sæde var i Sogdiana, og kaldtes de da Cangarii eller Gandarii.

R 3

eller

(4) De adm. imp. c. 37. p. 87. in Corp. Byz. t. 22.

(5) l. 3. c. 91. l. 7. c. 66.

(6) l. 6. c. 18. t. I. p. 675.

(7) l. 6. c. 12. p. 186.

eller Oxus og Jaxartes, følgerigen have de boet, hvor omtrent nu Samercand ligger. Naar man betragter det Navn Cangar, saa er der imellem det og Gandarii, eller Candari, liden Forskiel, naar Endelsen legges til, og man skriver Cangarii, og er Forskielen ey større, end at den enten kand være kommet af Folkenes adskillige Udtale, eller og ved Copiist-Feyl. Og dette er mit første Beviis for den Meening, at Pazineker have i gamle Dage været bekiendte under det Navn af Gandarii. Mit andet Beviis bestaaer derudi, at Pazinekernes Sæde i Transoxiana ved Samercand stemmer vel overeens med den Bey, som man upaatvileligen veed at de ere komne fra, for at bryde ind i Europa, nemlig over de Floder Jaick og Wolga, saa at de kun tilforn have været Europæerne ubekiendte, fordi de boede saa langt hen mod Osten. Men mit tredje Beviis holder jeg for at være af den Art, at det bringer Sagen til Bished, helst i Foreening med de tvende forrige. Hesychius (8), som man holder for at have skrevet sit Grækske Lexicon i det 6te Seculo, siger: Γάνδαρος. ὁ τὰ βορρῶν τῆς, τὰς Ἰνδοῖς. Ingen maae støde sig over, at Indien nævnes her, thi i sig selv er det rigtigt, at Samercand, hvor Gandarii boede, stode op til Indien, hvilket enhver kand blive overbeviist om, ved at tage Landchartet for sig. Desuden var og et Folk i Indien, kaldet Gangaridæ, af Floden Ganges, som nogle gamle Skribenter synes at have sammenblandet med disse. Kaldtes nu disse Pazinekiske Stammer Cangar, fordi de vare stærkere og ædlere end de andre, og Gandarii, der boede henne ved Indien, kaldtes og saaledes, fordi de vare stærke og modige som Tyre, saa synes mig heraf at følge, at Cangar og Gandarii have været eet Folk. Den lærde Reland (9) vidner, at de nyere Perser kalde en stærk og i Strid vel øvet Mand Candavar, og en stærk og erfarren i Bryde-Konsten Condvara. Enhver, som veed, hvor mange Drd fra Sprogene i det store Tatarie ere komne ind i det nu værende Persiske, undres vel ey herover, men anseer dette snarere for et nyt Beviis paa Pazinekernes Herkomst fra, og ældste Bolig i, det store Tatarie. I det Polske Sprog (10) betyder Pecznieię

(8) Lex. col. 800. t. I. v. Gandarus.

(9) Diss. VI. de vet. ling. Ind. p. 221.

(10) Eberleins Polnishes Wörterbuch p. 189.

jeg svæller op, jeg bliver stor, hvilket næsten skulde bringe mig paa de Tænker, siden Slaverne kaldte Pazinakerne egentligen Peczenigi, og Polackerne, som bekiendt, høre til Slaverne, at Pazinaker først have faaet saadant Navn af de Slaviske Folk, hvilke derved have, skiont i en anden Mening, af Had og Fiendskab til dem, oversat eller rettere forvendi deres eget Navn Cangar, eller Gandar.

§. 3.

Naar man betragter Belliggheden af Pazinakerne første Bopæl, og da finder, at de have boet i Nærvoærelsen af Issedoner og Massageter, fra hvilke første stamme de nu værende Mantcheour, Tunguser, og flere Folk boende langt borte imod Osten i det store Tatarie, og af hvilke de sidste vare i Middelalderen bekiendte under Navn af Zuner og Tyrker, og nu omsunder af Turcomaner, Calmucker og Mungaler, naar man betragter dette, skriver jeg, saa fand man ey vel andet end falde paa de Tænker, at de enten maae stamme fra de ene, eller fra de andre, allerhelst naar man derhos ogsaa betragter deres Stridbarhed og vilde Sæder. Men til reent at afgjøre denne Sag udfordres en, som er kyndig i det Calmuckiske, og flere Tatariske Sprog, og som er i Stand derved at forklare de Pazinackiske Ord, der forekomme hos Kæiser Constantinum. Imidlertid maae jeg dog sige, at jeg snarere troer, at Pazinakerne have snarere stammet fra, eller været beslegtede med Zunerne, eller nu værende Calmucker og Mungaler, end med Mantcheour, eftersom man finder, at de første have ideligen brudt ind vester paa, og anfaldet Europa, hvilket man derimod ey finder om de andre, der stedse synes at have opholdt sig i de østlige Egne af Asien.

Af Herkomst have de formodentligen været Issedoner eller Massageter.

§. 4.

Naar Pazinakerne have forladt deres Bolig udi Sogdiana, vides ikke, men dette er vist, at de siden boede ved de Floder Yaick og Wolga, hvilke Kæiser Constantinus (11) kalder Geech og Atel, af hvilke enhver let fandt kiende den første igien, og den anden er een af de adskillige Navne, som Wolga belagdes med, da den

Deres andet Sæde var ved Yaick og Wolga.

den og kaldtes Rha, Rhos, Bulga. Her vare Uzer og Mazarer deres Naboer. De første kaldtes ogsaa Polowzier, og vare et Zunisk Folk, og i Middel-Alderen meget mægtige. De sidste udtaltes ogsaa Madgiar, et Navn, hvormed Ungarerne endnu kalde sig. Saa meget er ogsaa vist, at Pazinakerne maae allerede have boet ved de Floder omtrent Aar 840, thi Cedrenus (12) beretter, at ved de Eider sendte Chazarernes Chagan, eller Chan, Cham, Kan, som vi udtale det, Gesandter til den Græskiske Keyser Theophilum, og udbad sig, at han vilde lade befæste det Castel Marcel, for at hindre Pazinakerne fra at streiffe til Floden Tanais eller Don. Heraf sees baade, at Pazinakerne have tiligen tænkt paa at falde ind i Europa, saa og at Siendskab bet imellem dem og Chazarerne haver ligeledes tiligen begyndt. Disse Chazarer vare allerede fra det 7de Seculo meget mægtige, og boede saavel østen som vesten for Tanais indtil Borysthenes, eller Dnieper. Theophilus bevilgede den Chazariske Konge hans Begiering, og lod befæste bemeldte Castel hvis rette Navn var Sarkel, hvorom mere siden.

S. 5.

Chazarer og Uzer jage Pazinakerne derfra, som omtrent Aar 900 nedsatte sig ved Donau.

Efterat Pazinakerne havde boet der nogen Tid, foreenede sig Uzer og Chazarer sammen imod dem, bleve dem overmægtige, og dreve dem ud, hvorpaa Uzerne bemestrede sig deres Lande, og beboede dem endda 50 Aar efter den Tid, da Keyser Constantinus (13) skrev sin Bog om ret at forestaae det Græskiske Keyserdom, et Bærf der, mere end alle andre af Middel-Alderen, giver Lys i de Slaviske, Zuniske og flere saadanne Folks Historier. De 50 Aar, som han melder om, maae ey tages noye, thi strax efter siger han selv, at Pazinakerne derpaa fordreve Tyrkerne, og bemestrede sig deres Lande, 55 Aar forend han skrev sin Bog. Vil man nu sætte, at han skrev den omtrent 955, thi han døde 959, og det er vist, at han skrev den i sine sidste Regjerings Aar, saa falder Pazinakernes Uddrivelse omtrent ind Aar 900. Med mindre man med Bayer (13 a.) vilde antage, at han har skrevet den 948. eller

(12) C. B. t. 8. p. 415.

(13) loc. cit. p. 86.

(13 a.) loc. cit. p. 268.

eller 949, da Ungarernes Uddrivelse ved Pazinakerne indfaldt der 893 eller 894, hvilket noget mere nærmer sig den Tid, da Ungarerne fulde ind i Ungern. Men for nøye at fastsætte den, maae undersøges, naar bemeldte Tyrker forlode deres Land, efterdi det skeede formedelst Pazinakernes Overmagt. Og maae jeg da først sige, at ved de Tyrker forstaae de Byzantinske Skribenter Ungarerne. Den Russiske Historieskriver Nestor (14) vidner, at Ugri, saa kalder han dem, drog Aar 898 forbi Kiow til det Land, som blev efter dem siden kaldet Ungern, og at 915 (15) fulde Peczenegerne første gang ind i Rusland, men gjorde Fred med den Russiske Konge Igor, og derpaa nedsatte sig ved Donau, og komme Graekerne til Hielp imod Bulgarene. Men da vi kun have usuldkomne Udtoge af Nestor, saa kand man ey lide paa dem, allerhelst der er Forskiel imellem Müller og Lomonossov, da den første siger, at Peczenegerne gjorde 915 deres første Indfald i Rusland, og den anden, at de komme der første gang, hvilket kand forstaaes om en fredelig Tgiiennemgang. Men hermed maae være som det vil, saa er det gandske vist, at Beretningen er urigtig derudi, at Peczenegerne først 915 satte sig ned ved Donau, saa og at Ungarerne første gang 898 drog forbi Kiow, thi det er vist, at de flyede for Pazinakerne, og at de nogle Aar tilforn havde begyndt at nedsætte sig i det Land, som blev siden efter dem kaldet Ungern; Dog kand vel være, at de ey ere paa eengang bleve uddrevne, og at derfor kand nogle være 898 komne efter. Ingen Skribent lader ellers Ungarerne for flye, og bemestre sig Pannonien og Avarernes Land, det nu værende Ungern, end Regino (16), som siger, at det skeede 889, og at de bleve uddrevne af Pezinakerne, der baade vare talkigere og stridbarere end de, og hvis Land ey kunde forslaae til at føde dem; Ved hvilke sidste Ord dog maae tages i agt, at det ey har været ham bekiendt, at Pazinakerne bleve paa deres Side ogsaa uddrevne, saa at han derfor haver feylet i den rette Aarsag, hvorføre

(14) I Müllers Samml. Russ. Ges. Th. I. p. 14, og i Lomonossov altes Russische Geschichte, Riga 8vo. 1768. p. 80.

(15) Hos Müller p. 19, og Lomonossov p. 90.

(16) I Pistorii Scr. Germ. t. I. p. 65.

de dreve Ungarerne ud. Men i Henseende til Aarstallet af Ungarernes Ankomst til Ungern fortæner han største Troværdighed, baade fordi man finder mange gode Efterretninger hos ham, saa ogsaa, og det fornemmeligen, fordi han levede paa de samme Eider, og døde omtrent 20 Aar efter. Den Tidspunct kommer desuden ogsaa overeens med den, da Kæyser Arnulphus kaldte Ungarerne til Hielp imod den Mæhriske Konge Zuendebolchum. Men da jeg tilførn haver anført af Kæyser Constantino, at Pagineakerne fordreue Tyrkerne eller Ungarerne omtrent Aar 900, og desuden givet tilkiende, at ingen Skribent giver noyagtigere Efterretninger om Pagineakerne end just han, saa kunde man ville betiene sig af hans Ansæende imod Regino. Men jeg svarer hertil, at man tydeligen seer, at Constantinus ey haver villet bestemme Aarene ret noyagtigen, thi ellers havde han ey ladet Pagineakerne uddrives 50 Aar førend han skrev sin Bog, og siden sagt, at de paa deres Flugt indtoget Land, som de da havde besiddet i 55 Aar. Jeg forestiller mig Tingen saaledes, allerhelst den ældste Kronike, som Ungarerne selv have om deres Udvandring, beretter, at de Aar 884 droge forbi Kiow (17), nevnlig at Chazarer og Uzer have noget tilig begyndt at angribe Pagineakerne, men at der ere gangne endeel Aar bort, inden de finge dem uddreyne, at Pagineakerne have paa deres Flugt uddrevet Mazares eller Madgiar, der boede imellem Wolga og Don, og hvilke uden Tvivl have siden gjort eet Folk ud med Ungarerne, hvis rette ældste Sæde at udfinde er maaskee en af de vanskeligste Ting i hele Middel-Alderens Historie, og hvorom jeg endnu ey drister mig til at fastsætte noget, at Pagineakerne have maaskee derpaa opholdt sig nogle Aar i Mazarenes Land, indtil de derfra ogsaa uddreyne af Uzer og Chazarer, ginge over Dnieper, og nedsatte sig i Moldau og Wallachiet, hvor de atter foresunde Ungarerne, som de maatte uddrive. Og her, nevnlig i Landene ved Donau, komme de nok ey til nogen fuldkommen rolig Besiddelse, førend ved Aar 900, hvilket kommer overeens med Kæyser Constantini Regining.

§. 6.

(17) J Schwandtneri Ser. Ung. t. 2. p. 6. 27.

§. 6.

Bemeldte Kæiser (18) vidner, at denne deres tredie og sidste Bosig, worden for Donau, var deelt i 8 Districter eller Themata, som han kaldte dem, hvoraf hver regieredes af sin store Fyrste, og at disse Districter vare igien deelte i 40 mindre Partier, der hver styredes af en mindre Fyrste. Han giver ogsaa de store Themata Navn, men en de samme paa tvende Steder, hvorefter jeg her vil sætte dem ved Siden af hinanden:

Deres tredie Sæde var ved Donau og Dnieper.

1. Ertem.	Jabdiertim.
2. Tzur.	Cuartzitzur.
3. Gyla.	Gyla.
4. Culpéc.	Syrucalpée.
5. Charoboe.	Charoboe.
6. Talmat.	Borotalmat.
7. Chopon.	Giazichopon.
8. Tzopon.	Bulatzospon.

Al denne Liste sees, at kun tvende beholde hos ham samme Navn, og at den Forskiel, som er i de andres Navne, reiser sig allene deraf, at man i den første Liste har villet forkorte Navnene, hvorefter jeg anseer dem i den anden for rigtigere. De fire af disse Themata, nemlig: Tzur, Culpee, Talmat og Tzopon laae paa den anden Side af Danapris eller Dnieper-Strømmen imod Osten og Norden, hen imod Uzia, Chazaria, Alania, Cherfon og flere Lande, (hvorefter maae merkes, at Uzia begreb i sig Pazinakerens anden Boepæl ved Yaick og Wolga, at Cherfon laae sønden paa Crim, at Chazarix Belliggenhed er allerede tilforn beskrevet af mig §. 4, og at Alania laae sønden for Don-Floden) de fire andre Themata laae paa denne Side af Dnieper, imod Vesten og Norden, saaledes at Chopon vendte hen imod Bulgariet (hvilket Land enhver veed at ligge sønden for og langs Donau) Gyla imod Tyrkiet (hvorefter forstaages Ungern og Siebenbürgen) Charoboe imod Rusland (hvilket allerede den gang strakte sig noget sønden for Dnieper, og hvis Hoved-Stad Kiow var paa de Tider) og Ertem til de Lande, som vare Russerne skat-skyldige, nemlig Ulciner, Derbleniner (maakkee de i den Russiske Historie saa bekiendte Drevlianer) Lenzeniner (hvis Navn jeg

en drifter mig til at finde igjen i det Boywodskast Lenczkie i Store-Polen, baade fordi det ligger for langt borte, saa og fordi Polackerne forestillede allerede paa de Tider og i de Egne et anseeligt Folk, saa at bemeldte Boywodskast venteligen haver hørt dem til; derimod troer jeg snarere, at det er blevet tilovers i den Stad Lenczna i Lille-Polen i det Boywodskast Lublin, siden den ligger saa meget nærmere), og flere Slaviske Folk. Constantinus forklarer siden selv, hvad han mener ved de Ord, at Patzinakia vendte hen imod Uzia zc., naar han siger, at fra det og til Uzia og Chazaria vare fem Dages Rejse, til Alania sex, til Mordia ti (hvorefter forstaaes Morduanernes Land), til Ruffia een, til Turkia fire, og til Bulgaria een halv, men at det derimod var nær Cherson, og end nærmere Bosporo (det Cimmeriske nevnlig). Naar jeg betænker, at Tacitus skriver, at de Sueriske Folk havde altid rundt om sig øde Lande, for derved at giøre sig desto forskreffeligere, saa falder jeg paa de Tanker, at Pazinakerne have giort det af samme Aarsag, saa og for at sætte sig derved i desto større Sikkerhed. At undersøge nye Strækningen og Grændserne af Pazinakernes Land, vilde være et overflødigt Arbejde, efterdi den store Bayer allerede haver giort det i sin fortreffelige Afhandling om Ruslands og høstiggende Landes Geographie Aar 948 af Kæyser Constantino, hvorefter jeg kun forteligen vil af ham anføre, hvad som er nødvendigst at vide af den Pazinakiske Geographie for ret at forstaae deres Historie, og allene indlade mig i nogen Bidtsøstighed, naar jeg er af en anden Mening.

§. 7.

Beskrivelse
over dette deres
Land, dets
Strækning og
Grændser.

Bayer mener, at hos Constantinus bør i stedet for Chazarer, der jøge Pazinaker ud, læses Mazarer, fordi man finder, at Ungarerne, som vare eet Folk med dem, komme siden frem i Europa, saa og fordi Constantinus selv siger, at Mazarer og Ufer vare deres Naboer. Men da det altid er en betænkelig Sag at forandre Læsemaaderne, og Bayer selv sætter sig imod dem, der ville paa bemeldte Sted forandre Mazarer til Chazarer, fordi, siger han, at alle haandskrevne Bøger ere derimod, saa gjelder det samme imod ham, da han en beraaber sig paa noget Manuscript. Desuden finder man jo hos Constantinum, at Pazinakerne
fordre

fordrebe Ungarerne, hvilket er tværtimod det Bayer siger; og havde Ungarerne nedsat sig i Pazinakernes Land ved Wolga, saa havde de første, da de siden bredede sig ud fra Tanais, og indtil Donau, ey kunnet fordrive dem fra Wolga, der laae saa langt imod Osten, og hvorhen Pazinakerne aldrig komme mere (19). Hvad Pazinakernes Grændser angaaer, da beskriver Bayer (20) dem saaledes: Fra Borysthenis eller Dniepers Munding og indtil Overfarten ved Crarium, hvor man drog over bemeldte Flod, boede Chersoniterne, og besadde desuden Syd-Deelen af det Crimiske Tatarie; De stode under de Græske Kysere: Lige over for dem, og allene skilte ved Dnieper, boede de vestlige Pazinaker; Paa den anden Side af Dnieper stode de østlige Pazinaker op til dem paa et kort Stykke, men bleve siden skilte fra dem ved Chazarernes Land; Fra Crarium af og indtil Vandfaldene i Dnieper boede de vestlige Pazinaker lige over for Chazarerne, saa at Dnieper skilte dem ad; fra Vandfaldene herte Landet paa begge Sider af Dnieper, og hen imod Kiow, Pazinakerne til. Han melder og, at fornævnte Castel Sarkel har ey ligget ved den egentlige og store Don, men ved Udspringet af den mindre Don eller Doney, og at det nu kaldes Bielogrod, hvilket paa Slavonisk betyder en hvid Bye, ligesaavel som Sarkel paa Tyrkisk, hvilket Sprog Chazarerne talte, hvorfor og Constantinus har oversat det ved *ασπιον Οσπίριον*, og Leontius Byzantius ved *Λευρόν δίκημα*; At denne Doney skilte paa de Kanter imellem Pazinaker og Chazarer, saa at de første boede norden for den, og de sidste sønden; At Pazinakerne have formodentligen boet lige til Tanais norden for Chazarerne, thi derved kunde de boe Uzerne nærmere end Alanerne, fra hvilke sidste de, efter Constantini Beretning, boede sex Dages Rejse, og fra de første derimod kun fem; At Pazinakerne besadde alt Landet imellem Rusland og Bosporus, ved hvilket Constantinus haver forstaaet det Land, som de Chazarer og Chersonesiter besadde, hvilket man af det foregaaende har seet at være rigtig; At den Stamme eller det Thema Quartzirzur haver boet ved Dniepers østlige Kanter, og den Stamme Jabdiertim ved dens vestlige; At Sarat og Buzat boede

(19) loc. cit. p. 384 og 385.

(20) loc. cit. p. 398-422.

af alle Stammer længst imod Osten, ved hvilke uden Tvivl forstaaes Syrucalpee og Borotalmat, hvilken Bayers Mening, om den er rigtig, viser, med hvad stor Frihed man haver sammentrukket og forandret Ordene; At fra den Stad Ditra, forhen kaldet Dorostolum, nu Silistria, ved Donau beliggende, boede de vestlige Paginaker, det er at sige lige over for, saa at Donau var imellem; At de strakte sig langs Havet fra Donau og til Dnieper; At fem Floder fløde igiennem deres Land og fulde i Donau: Brutus, det er Prut, Seretus, nu Siret, Baruch, som Bayer mener at være Aluta, Trullus, som han tænker at være den Flod, der falder næsten lige over for Alut sønden fra i Donau, og Cubu, som han ikke forklarer, men mig synes, at da man imellem Siret og Aluta finder paa Landcharterne de tvende Floder, Jalonicz og Dembrowitz, ogsaa kaldet Argisch, saa bør man holde dem for Trullus og Cubu; At Aluta var Grændsen af deres Land imod Vesten; At Ultini, Dreblenini og Lenzenini have boet langs den store Flod Przipiecz, som flyder fra Bester til Øster igiennem Litthauen, gjør Landet meget moradsigt, og falder tilsidst i Dnieper, hvilket ey er imod min Mening angaaende Lenzeninernes Søde, da Byen Lenczna ey ligger ret meget langt fra bemeldte Flods Udspring, saa at man kand falde paa de Tanker, at Lenzenini have boet længst imod Vesten, Dreblenini i Midten, og Ultini imod Osten, hvilke Bayer tilstaaer ey at kiende, og som ere mig ogsaa ligesaa ubekiendte; Og endeligen at Patzinakia laae norden for Turcia eller Ungern. Saa vidt gaaer Bayers Beskrivelse, hvorudi dog fattes egentligen at bestemme, hvilke Lande Patzinakerne have besiddet, saa og at fastsætte, hvad Keyser Constantinus haver menet ved een Dags Rejse. Angaaende det sidste, da seer jeg intet andet Raad, end at tage sin Tilflugt til den gamle Historiefriber Herodotum, som regner 200 Stadier paa een Dags Rejse (21); da nu 33 Stadier udgiøre een Endst Mil, saa sees deraf, at han haver anseet 6 Mile for een Dags Rejse, og denne Regning skulle vi faae at see at komme gandske vel overeens med Constantini. Paginakernes Land begyndte ved den Sorte Søe, hvor Donau faldt ud i Havet paa dens nordlige Kanter, fulgte saa langs Donau lige til den Flod Aluta, dog saaledes, at imellem det og Donau laae en Strækning af en halv Dags Rejse,

Reyse eller 3 Mile øde, paa det Indvaanerne kunde være sikre for Bulgarernes Oversald; Siden strakte sig deres Land i Nord følgende Aluta-Floden, og derfra til Turkia eller Ungern vare fire Dages Reyse, eller 24 Mile, efter hvilken Regning den Deel af Wallachiet fra Aluta indtil Ungern, og næsten gandske Siebenbürgen, har maat ligge øde. Naar man kommer til Aluta Ud-spring, maae man dreje deres Grændser noget hen i Nordvest, saa at de gaae ind i Polen ved Polutiens vestligste Grændser, og da maae man lade dem noget følge langs de Ungeriske Grændser norden for, og vester paa, dog i det allerhøieste ey længere end det saa kaldte Røde Rusland strækker sig; thi lader manhen dette stee, saa har Keyser Constantinus ingen Føje havt, at legge Parzina-kia norden for Ungern, og holder jeg for, at paa den Kant har intet øde Land været imellem disse tvende Folk, saasom de store Carpathiske Bierge vare god Sikkerhed nok for begge; Siden maae man lade deres Land gaae noget hen i Nord-Ost, fra Sanock af og til Lucko, og derfra næsten i lige Linie fra Bester til Oster hen imod Kiow, fra hvilket det laae sønder for een Dags Reyse eller 6 Mile; Derfra fulgte det langs Dnieperen indtil dens Ud-faldet af Donau. Af disse Grændser sees, at det vestlige Parzina-kia, thi det er kun dette endnu som er beskrevet, haver begrebet i sig hele Bessarabien og Moldau, det meste af Wallachiet, undtagen den liden Snip fra Aluta og til Ungern, noget af Siebenbürgen, hele Podolien og Polucien, den største Deel af det saa kaldte Røde Rusland, og en god Deel af Volhynien og Ukraine. Dog maae herved ogsaa iagttages, at Pazinakerne vare paa den høieste Spidse af deres Magt, da Keyser Constantinus skrev, saa at man finder, at detsiden ey besadde det Røde Rusland, Polucien, og det egentlige Podolien. De østlige Pazinakers Grændser ere meget mere vanskelige at bestemme, dog vil jeg gjøre ved dem hvad jeg kand. Paa den Side strakte deres Land sig ey ud lige til Dniepers Udlob, men det begyndte nogle Mile oppe i Landet, ved et Sted kaldet Crarium, hvor Oversarten var over Dnieper, og strakte sig siden i Nord langs Dnieper indtil paa 6 Mile nær Kiow. Nede ved Crarium var deres Land meget smalt, og blev forst et kort Stykke indfranket ved Chersonesiternes Land, og siden ved Chazarernes. Dette sidste strakte sig
langt

langs Naotis indtil Don, men da man ey veed hvor bredt det var, saa fandt man ey heller egentligen vide hvor Parginakernes begyndte. Saa meget er vist, at imellem Patzinakia og Chazaria vare fem Dages Rejse, det er et øde Land af 30 Mile, og at alt hvad som laae sønden for Donetz, eller den lille og falske Tanais, regnedes til Chazaria. Heraf slutter jeg, at Parginakerne have besiddet de Zaporowiske Cosackers Land, hele Ukraine, hvor Pultava ligger; Siden fra Kiow gaaet i Nord-Ost, og befattet i sig noget af Severien og Vorotinsk, thi der maae deres Land gaae norden for Donetz, og endeligen haver det strakt sig lige til Don-Floden selv, og begrebet i sig de store Udorkener eller Step-per paa de Kanter, hvilket gjør det rimeligt, at der haver kun været meget lidet Land beboet; Thi efter Constantini Beretninger var fra dem og til Mordia ti Dages Rejse, det er 60 Mile, hvorved forstaaes Norduanerne, der i Nisi Novogrod beboe utrolig store Skove; til Uzia, hvilket laae ved Wolga, fem Dages Rejse, det er 30 Mile; til Alania, som, foruden andre Lande, begreb i sig Circassernes Land, 6 Dages Rejse det er 36 Mile, hvilke 3 Maal komme gandske vel overeens med Stædernes nu værende Beliggenhed, naar iagttages, at Parginakerne have ogsaa ladet noget Land ligge øde paa deres Side, norden og vesten for Tanais eller Don. Derimod fandt man ey vel tilstaae, at der paa de Kanter haver imellem dem og Chazarerne ligget fem Dages Rejse eller 30 Mile øde, thi saa finde Parginakerne intet Land at beboe, og desuden var Donetz en god Skilsmisse imellem disse tvende Folk. Dog tilstaaer jeg gierne, at der haver ligget noget Land øde. Bayer haver føyet et Landchart til sin Afhandling, af hvilket jeg haver havt megen Hielp.

§. 8.

Deres Sæder
og Magt.

Hvad Parginakernes Magt og Sæder angaaer, da er Kejser Constantinus den beste, og næsten eeneste, som beskriver dem. Hans Ord ere disse: Jeg holder for, at det er den Romerske Kejsers Fordeel (herved maae merkes, at Grækerne vilde bestandigen kaldes Romere) altid at have Fred med Parginakerne, at omgaaes ventligen med dem, og at indgaae Forbund med dem, og aarligen at sende en Apocrisarium til dem med Gaver, som fandt være Dette

dette Folk anstændige (Apocrifarii vare saadanne, som sendtes i Gesandtskaber), og som fandt imodtage Gidsler og en Gesandter igien af dem, der her udi Constantinopel maae nyde alle værdige Belgierninger og Vresbeviisninger; thi dette Folk grændser til endeel af Cherson, og fandt, dersom det ey staaer i Venfkab med os, gjøre Indfald i bemeldte Land, og plyndre det. De grændse og til Russerne, hvorføre de ogsaa, naar Russerne ey holde Fred med dem, falde ofte ind i Rusland, og gjøre der utrolig Skade; Derføre legges Russerne nu Bind paa at have Fred med dem; Thi af dem kjøbe de Oxer, Heste og Gaar, efterfom saadanne Oxer ey findes i Rusland (her har den gode Constantinus nok ladet sig forlede derved, at Russerne kjøbte Qvæg af dem, ey fordi de intet havde, men fordi deres maaskee var bedre). Desuden fandt Russerne ey føre udenlandfke Krige, med mindre de have Fred med Pazinekerne; thi saasnart de droge ud, kunde de andre falde ind og ødelegge deres Land. Og da dette Folk er tappert og stridbart, saa stræbe Russerne af al Magt efter at have dem med sig i deres Krige. Ey heller kunne Russerne søge hen til Constantinopel, hverken for Krig eller Handels Skyld, uden de have Fred med dem; thi naar Russerne komme til Dnieperens Vandfalde, hvor de ey fandt seyle, maae de gaae paa Land, og bære deres smaae Skibe, og da falde Pazinekerne dem an, og overvinde dem letteligen, fordi de ey kunne paa eengang tage vare paa tvende Ting. Tyrkerne (det er Ungarerne) frygte meget for Pazinekerne, efterdi de ofte ere blevne overvundne af dem, og slagne paa det haardeste; Derføre ere de en Skrek for dem, og holde dem inden deres Grændser. Naar derføre den Romerske Keyser haver Fred med Pazinekerne, saa fandt hverken Russer eller Tyrker anfælde ham, og ey heller tvinge ham Penge af, thi de frygte da for Keyseren, som er bleven befæstet ved bemeldte Folks Magt og Vælde. Og skulde de falde ind i hans Land, saa kunde Pazinekerne, enten efter Forbund, eller ved Breve og Gaver fra Keyseren bevægede, igien falde ind i deres, plyndre det, og føre deres Hustruer og Børn bort i Trældom. Den Romerske Keyser vil og synes mere forskæddelig for Bulgarerne, naar han staaer i Forbund med Pazinekerne; thi de fandt ligesaavel falde ind i Bulgariet, som i ovenmeldte Lande, og ved deres Styrke og Mængde forderve det, hvorføre og Bulgarerne holde med stor

Slid Venfchap med dem, efterdi de ofte ere blevne overvundne og plyndrede af dem. Den ene Deel af det Pazinakiske Folk grændfer til Cherson, og driver Handel med Chersoniterne, og geyder imod en vis Løn dem og Keyserens Folk til Rusland, Chazaria og Zichia (et Land der laae i Afsien paa den østlige Side af den Sorte Søe). De føre ud derhen Blattia (det er alle Slags Silketøyer), Prandia (det er Baand), Chareria (det er rart Klæde), Sementa (maaskee Frøndsfer), Peber, Purpur Varder: Skind, og flere Vare, som de Folk begiære, (ved Purpur Varder: Skind maae vel forstaaes meget rare Varder: Skind, hvor der haver været røde Vetter i, om ogsaa saadanne Varder: Skind gives). Naar et Keyserligt Sendebud kommer til Cherson, sender han til Pazinakia, og begierer Beyvisere og Gidsler, hvilcke sidste han lader under Opfyn blive i Castellet Cherson, men han selv bør begive sig med Beyviserne til Pazinakia, for at udrette, hvad som er blevet ham befalet. Da undsee Pazinakerne sig ikke for, saasom de ere umættelige, og meget begierlige efter Ting, der ere rare hos dem, at fordre mange Gaver af ham; Gidslerne saavel paa deres egne som Hustruers vegne, og Beyviserne for deres egen og Hestes Slæb. Og naar han da kommer til deres Land, saa forlange de Keyserlige Foræring; Og siden, naar de faae deres Folk igien (Beyviserne nevnsig) fordre de Gaver paa deres Koners og Forældres vegne; Og endeligen, naar han kommer tilbage til Cherson, kræve de paa nye for deres og Hestes Slæb. Naar et Keyserligt Sendebud kommer i Chelandiis (et Slags smaae Fartøyer, der seylede meget hurtigen) til de Pazinaker, der boe ved Dniester og Dnieper, saa gaaer han ey ud af sit Fartoy, men passer paa Keyserens Sager, og lader dem vide sin Ankomst ved en Tiener. Derpaa tager han Gidsler af dem, som han forvarer hos sig paa Fartøyerne, og giver dem ogsaa Gidsler. Derefter maae de efter deres Raade aflegge Sed, og derpaa udeeler han til dem de Keyserlige Gaver, og tager til Benner af dem hvem han vil, og vender tilbage. Men saaledes maae man indgaae Forbund med dem, at de skulle staae Romerne bi, hvor det behøves, enten imod Ruffer, Bulgarer eller Tyrker; thi de ere skreffelige for dem alle, hvorpaa jeg kun til Beviis vil fortælle dette: Da den Klerk Gabriel var sendt som Keyserlig Gesandt til Tyrkerne, sagde han til dem: Keyseren vil, at I med eders Krigs-
 har

hær skulle jage Pazinakerne ud, og besidde deres Land, som J tilforn beboede, paa det J kunne blive Naboer af hans Rige, og han derved kun have kort Tey at besøge eder med Gesandtskaber; Men da raabte alle Tyrkiske Fyrster med een Mund: Vi paaføre en Pazinakerne Krig, thi dertil have vi ikke Kræfter, thi deres Land er stort, deres Mængde umaadelig, og derhos ere de stridbare; Bring os derfor herester ikke flere slige ubehagelige Ord, allerhelst Pazinakerne komme hvert Aar fra Dniesters yderste Kanter, mod Foraarets Slutning, i vort Naboelaug, og hendrive der Sommeren. Naar Russerne søgte ned af Dnieper-Floden til Constantinopel, og de for Vandfaldene maatte gaae i Land, saa nøddes de til, af Frygt for Pazinakerne, at stille Poster ud, og siden, naar de komme til den smalle Oversart Crarium, hvor Landet er høyt paa Siderne, bleve de og angrebne af dem. Der efter havde de Fred indtil de komme til den Flod Selina ved Donau; thi da løbe Pazinakerne langs ved paa Kusten, og dersom da en Storm slog deres smaae Skibe op paa Landet, saa maatte de alle gaae ud af dem, for at sætte sig imod Pazinakerne (22).

§. 9.

Constantinus bliver endvidere saaledes ved (23): Henne imod Mere herom. Francia eller Eydskland laae det hvide Croatien, som lydede under den Frankiske Konge Ocho (og hvilket maae søges i de Carpathiske Bierge, og maaskee i nogen Deel af Lille Polen, som støder dertil) og hvilket var en Folkerigt, fordi det jævnlig blev plyndret af Franker, Tyrker og Pazinaker. Ved denne Lejlighed siger han, at det laae 30 Dages Rejse fra den Sorte See, og naar man maaler efter fra den til de Carpathiske Bierge, finder man, at der imellem dem ere 8 til 9 Grader, følgerigen beviser dette, at han selv haver omtrent regnet 4 Mile paa een Dags Rejse. Da Pazinakerne bleve udjagede af Uzer og Chazarer, regierede følgende Fyrster over dem: Maitzan i det Thema Ertem, Cuel i Tzur, Curcutan i Gyla, Ipaon i Culpee, Caiduma

M m 2

(22) Constant. de administr. imp. Corp. Byz. t. 22. c. 1. p. 46. c. 2. 3. & 4. p. 47. c. 5. 6 & 7. p. 48. c. 8. p. 49. c. 9. p. 50 & 51.

(23) c. 31. p. 81. c. 37. p. 86. 87. c. 38. p. 88. c. 40. p. 89. c. 42. p. 91. 92.

dum i Charoboe, Costan i Talmat, Giaze i Chopon, og Batan i Tzopon. Jeg fremsætter disse Navne allene i den Tanke, om nogen kunde opløse dem ved Hielp af det Mungalske, Calmuckiske, eller andre Sprog fra de Kanter. Det sidste Navn Batan har nogen Lighed med Navnet af den store Mungalske Sejerherre Batou, der levede i det 13de Seculo. Efter deres Død maatte, efter en gammel Lov og Bedtægt, hvoerken deres Sønner eller Brodre efterfølge dem, men deres Farbrodres Sønner, eller og deres Sønner; thi de vilde ey, at saadan Verdighed skal bestandig blive i een Linie, dog maae den ey heller gaae uden for Slægten. Da Pazinakerne bleve udjagede, bleve nogle frivilligen tilbage, og boede iblant Uzerne, og opholdte sig der endda i Constantini Tid, dog saaledes, at man letteligen kunde kiende hvo de vare, og hvorledes de vare blevne skilte fra deres Landsmænd; thi de ginge med korte Klæder, som kun raakte til Knæerne, og affaarne Vermer, for derved at vise, at de vare blevne revne fra deres Landsmænd. Paa denne Side af Dnieper, som vender imod Bulgariet, ligger endeel øde Byer ved Overfarterne af bemeldte Flod; Den første kalde Pazinakerne Aspron, det er den Hvide, fordi den er bygget af hvide Stene; Den anden Tungata; Den tredie Cracnacatæ; Den fjerde Salmacatæ; Den femte Sacacatæ, og den siette Giajucata. Iblant Levingerne af disse Byer findes Fodspor efter Kirker, og Kaars af Steen, hvorfore nogle troe, at Romerne have boet der tilforn. Disse tre Themata eller Stammer af Pazinakerne kaldes Cangar, nemlig Jabdiertim, Quartzitzur og Chabuxingyla. Denne sidste Stamme kalder Constantinus ellers altid allene Gyla. Disse Cangar grebe til Vaaben imod Chazarerne, men bleve overvundne, hvorefter paa de fulde ind i Tyrkernes Land, og overvunde dem. Endeel Tyrker ginge da Øster efter, og nedsatte sig ved Persien, og andre Vester efter, paa Stæder kaldte Atel cusu, som nu Pazinakerne beboe. Efter denne Beskrivelse er det rimeligt, at Tyrkerne først have beboet de østlige Pazinakers Land, og siden flygtet hen, og nedsat sig i det Land, som de vestlige Pazinaker siden beboede. Men hvad der egentligen forstaaes ved Atel cusu, maae jeg tilstaae at være mig ubekiendt; Dog maae nogle, om ey alle, af de vestlige Pazinakers Land derunder begribes. Efter nogle Aar angrebe Pazinakerne Tyrkerne paa nye, da Arpad regierede over dem;

dem; overvunde dem, og tvungne dem at vige hen til det store Moravien; og fra den Tid af var der ingen Krig mere imellem disse tvende Folk. Symeon Bulgarernes Konge sendte, da Leo Philosophus regierde i Grækenland, Gesandter til Pazinakerne, og gjorde Forbund med dem til at angribe og ødelegge Tyrkerne, der vare hans Fiender. Tyrkerne, uvidende herom, drog imod Bulgariet; Men da fulde Pazinakerne ind i deres Land, dræbte deres Familier, og jage dem ud, som vare satte til at bevogte Landet. Tyrkerne funde ved deres Tilbagekomst Landet øde og fordervet, hvorover de nedsatte sig i det, som de siden beboede. Men det Land, som Tyrken først havde bemærget sig, kaldtes af en igiennemflydende Flod Etel og Cuzu, hvor nu Pazinakerne boe, og hvor Tyrkerne sidst boede. Paa det Sted findes adskillige gamle Monumenter: Trajani Broe ved Indgangen i Turcia (hvilket kommer vel nok overeens med hvad jeg forhen haver fastsat efter Bayer om Grændserne af Turcia og Patzinakia paa de Kanter), Belegrada, som ligger tre Dages Rejse fra Broen, og hvor der er et Taarn fra Konstantini den Stores Tid, (da der imellem disse tvende Steder ere omtrent 36 Mile, saa kommer efter denne Regning 12 Mile paa een Dags Rejse, men herved maae agtes, at her ey tales om Rejser til Lands, men om Rejser paa en Flod, nemlig Donau), og derfra igien til Sirmium ere to Dages Rejse, hvorpaa det store Moravia fulgte. Af denne Beskrivelse sees, at Rejser Konstantinus haver selv ved Etelcusu forstaaet Moldau og Wallachiet, men om han ey haver blandet Landene sammen, det er en anden Sag; thi i de Egne er mig ingen Flod bekjendt af det Navn Etel, da det derimod er vist, at Wolga ogsaa kaldtes Etel og Atel, hvorfore jeg snarere troer, at ved Etelcusu bør forstaaes nogle Lande ved Wolga, hvor nogle Stammer af Tyrkerne have engang boet. Patzinakia strækker sig fra Distra ved Donau til Sarkel, paa en Længde af 60 Dages Rejse (hvilket efter 4 Mile paa hver Dag udgjør 240 Mile), og følger det langs Rusland og Bosporus indtil Cherfon, og indtil Sarat, Burat, og de 30 Egne. Selvsamme Rejser beretter udi et andet Verk (24), at til Pazinakernes Fyrster, eller Archonter, som han kalder dem, blev skrevet med saadan Opkrift: Breve fra Konstantinus

M m 3

99

(24) De caerimoniis aulæ Byzantinæ, ex edit. Reiskii fol. Lipsiæ 1751, l. 2. c. 48. P. 399.

og Romanus, de Christum elskende Romerske Kysere, til Pazinekerne's Forster, og neden for saadant Brev hang en Guld-Bulla eller Sigill.

§. 10.

Svorledes og naar Pazinekerne bemestrede sig det Land, som var deres tredieBollig.

Naar Størrelsen af det Land betragtes, hvor Pazinekerne fæstede deres tredie Bollig, saa kand man ey falde paa de Tanker, at de i eet Aar, eller paa eengang, have indtaget det. Hertil kommer, at Ungarerne eller Tyrkerne synes to gange at være blevene fordrevne af Pazinekerne. Den første gang fra 889 til 893, da de boede imellem Don og Dnieper, ja vel endog for den Tid, saasom man finder, at Tyrkerne allerede 889 fulde ind i Ungern, og 893 maae man antage, at Pazinekerne have allerede havt den Deel i Besiddelse, saasom Kysfer Constantinus siger paa et Sted, at de havde boet der i 55 Aar indtil han skrev. Men da han paa et andet Sted siger, at de havde ikkun boet i deres Land i 50 Aar, og Nestor lader Ungarerne drage forbi Kiow Aar 898, hvilket kommer gandske overeens med Kysferens Regning, saa maae man antage, at Pazinekerne ey have erobret Landet imellem Dnieper og Donau forend 898. Men her møder dog en stor Vanskelighed deri, at Ungarerne siges at være dragne forbi Kiow, allerhelst de synes at være komne Nord fra; thi heraf følger, at disse Ungarer maae have boet Østen for Dnieper, og maaskee været nogle Levninger, der bleve tilbage, da deres øvrige Landsmænd maatte flygte for Pazinekerne, thi at disse Ungarer have boet Østen for Dnieper, lader sig ey vel nægte. Og at Ungarerne have tiligen nedladt sig i Moldau og Wallachiet, det seer man af denne Cedreni (25) Beretning, at Kysfer Leo Philosophus faldte udi sit tredie Regjerings Aar, det er 889, dem derfra til Hielp imod Bulgarene. Heraf følger, at Pazinekerne maae for den Tid have udjaget i det mindste den største Deel af dem, fra Dniepers østlige Kanter, og først efter den Tid have fordrevet dem fra Wallachiet og Moldau. Dog maae dette sidste være skeet forend 898, lad end være, at det da først er bragt gandske til Ende; thi Ungarerne brøde allerede ind i det store Moravien, faldte til Hielp af Kysfer Arnulpho, omtrent Aar

894

894 (26), og Kysler Constantinus, som af alle haver været best underrettet om Pazinakerne og Ungarernes Tildragelser, siger dog, at Ungarerne sulde først ind i det store Moravien, efterat de vare blevne udjagede af Pazinakerne. Af alt det hidindtil sagde er altsaa klart, at Krigene, saavel den første som den sidste, imellem Ungarere og Pazinaker, have været i nogle Aar, og at de førstes Uddrivelse haver begge gange ogsaa medtaget nogle Aar, og at man folgeligen vel maae adskille Aarene, da Krigene begyndte, og da de endtes, thi da komme først Pazinakerne til rolig Besiddelse af deres Lande. Godfridus Viterbiensis (27), som skrev omtrent 1186, vidner, at Pincenates dreve Ungarerne ud af Scythia, og at Pincenates endda udi hans Tid druffte Dyrenes Blod, og aade raadt Heste, Næver, Ulve, og Katte-Kiød. Det er rimeligt, at de have, ligesom der endnu fortælles om de nu værende Tatarer i det Lille Tatarie, lagt Kiødet imellem sig og Hesten, som de rede paa, og derpaa redet det mørt. At han kaldet det Land Scythia, hvor Ungarerne boede, maae man ey undres over, thi de midlere og nye Skribenter ere eenige i, efter de Gamles Exempel, at udstrække dette Navn alt for langt. Imidlertid er dog saa meget vist, at alt det Land, som Pazinakerne beboede, var det rette gamle Herodoti Scythien. Eggehardus Vragiensis, eller den saa kaldte Annalista Saxo (28), som slutter med Aar 1139, beretter under det Aar 890, at Ungarerne bleve uddrevne af Pecenacis, og bleve af Arnulfo kaldte til Hielp imod Zuendibolh Mæhrernes Konge. Albericus Monachus trium fontium (29), som slutter sin Kronike med Aar 1241, henfører dette til Aar 893.

§. II.

Efterat jeg saaledes haver viist, hvorledes og naar Pazinakerne have bemestret sig de Lande, som udgiorde deres tredie Boepæl, saa agter jeg nu at handle om, hvad de der have forrettet, og

Deres Sctif-
ter i det 10de
Seculo.

(26) Regino ap. Pistor. t. I. p. 69.

(27) ap. Pift. t. 2. col. 469.

(28) in Ecc. Corp. hist. med. ævi. t. I. col. 226.

(29) ex edit. Leibnitii part. I. p. 225.

og det, saa meget mueligt, følgende Tidens Orden. Efter Aar 903 gjorde de og Cumaner jævnlig Indfald i Siebenbürgen, som da beboedes af Blacher og Slaver, der havde ingen andre Vaaben end Bue og Pile, og kort efter bleve undertvungne af Ungarerne (30). Af dette Sted skulde man slutte, at Cumanerne allerede saa tilig havde været komne saa langt frem i Europa, men andre, og vigtige, Grunde og Vidnesbyrd hindre at give den Sætning Bifald; Hvorføre man maae hense til en af de mange smaae Urigtigheder, der findes hos denne Ungeriske Skribent, hvorvel han derhos ogsaa haver hyppelige Efterretninger. Der menes ellers, at han haver levet i Belæ 4 Tid, som regierede fra 1235 til 1270. Imellem 912 og 919, da Zoë forestod det Græfiske Røysferdom for sin Søn den unge Constantino, gjorde Simeon Bulgarenes Konge atter Indfald i Thracien; Ved hvilken Lejlighed Joannes Bagas forlangede at blive Patriarch, og lovede derimod at forskaffe Pazinakerne Hielp. Han reyste derpaa med Gaver til Patzinakia, bragte Gidsler tilbage med sig til Constantinopel, og løfter, at de ville gaae over Donau, og bekrige Simeon. Derefter bleve den Patricius og Drungarius, det er Amiral, Romanus, og Joannes Bagæ Søn, sendte med den hele Flode til Donau, for at sætte Pazinakerne over; men disse tvende Mænd bleve saa ueenige, og komme i saadant Skiænderie sammen, at Pazinakerne derover ginge hver hjem til sit, og der blev ingen Hielp af. Ved Tilbagekomsten var det nær ved, at Romanus derover havde mistet sine Dyne. Saaledes fortæller Leo Grammaticus (31) dette, en Skribent, der skrev omtrent 950. Cedrenus (32), som slutter sin Historie med 1057, fortæller det paa samme Maade, undtagen at Bogas, som han kalder ham, forlangte kun at blive Patricius, hvilket ogsaa er rimeligere. Zonaras (33), som slutter sin Historie med 1118, beretter det ligesdan, dog leggende til, at nogle fortælle, at saavel Amiralen Romanus, som Krigshærens Domesticus, det er den øverste General,

Leo

(30) Anonymi hist. Ducum Hungariae, in Schwandtneri Script. Hung. t. 1. p. 18. c. 25.

(31) Corp. Byz. t. 6. p. 389 & 390.

(32) ib. t. 8. p. 479 & 481.

(33) ib. t. 10. part. 2. l. 16. p. 146.

Leo Phocas havde begge Altraae efter Kejsersdommet, og at det blev den sidste sagt, at den første var assenlet for at bemestre sig det, hvorpaa han vendte hastig tilbage, og derved overlod Seyeren til Bulgarene, som allerede vare paa Flugten. Saa meget er vist, at Romanus saa Aar efter opkastede sig til Kejsers, og forvliste Kejsersinden Zoë til et Kloster. Vel lod han den unge Constantinum beholde Kejsers-Navn, men selv udøvede han den hele Myndighed, og Constantinus maatte gaae i Rangen saavel efter ham selv, som efter hans Sønner. En Anonymus (34), som haver skrevet omtrent 961, Simeon Logotheta (35), som og slutter med 961, og Georgius Monachus (36), som slutter omtrent med 950, berette Tingen ligesom Cedrenus, undtagen at de tvende sidste legge til, at Romanus vilde ey engang imodtage paa Skibene de Romere, som flygtede for Bulgarene. Da de alle berette, at Bogas søgte at blive Patricius, saa er det rimeligt, at det er en Copiist-Fejl hos Leo Grammaticus, naar han beretter, at han søgte om at blive Patriarch. Aar 915 gjorde Pagineakerne det første Indfald i Rusland (37), og samme Aar skal, efter Nestor, det have tildraget sig mellem Grækerne og Pagineakerne, som jeg nyligen haver fortalt. Aar 944 drog den Russiske Konge Igor med en mægtig Krigshær af mangehaande Folk, hvoriblant ogsaa vare Pagineaker, imod Constantinopel, som det synes, til Skibs men den Græske Kejsers gjorde Fred med ham, og gav ham anseelige Foræringer, hvorpaa Igor beordrede Pagineakerne at paaføre Bulgarene Krig (38), hvilken Befaling dog venteligen kun haver strakt sig til de Pagineaker, der tiende ham, uden al Tvivl for Løn. Aar 969 (men maaskee snarere skal være 968,) gjorde Pagineakerne atter et Indfald i Rusland, imedens Kong Suetoslaw var borte, og førte Krig med Bulgarene og Græker. De belejrede hans Moder Olga, og Sønner Jaropole

(34) ib. t. 16. p. 179 & 180.

(35) ib. p. 356 & 357.

(36) ib. p. 424 & 425.

(37) Nestor in Müllers Samml. Russ. Gesch. Th. I. p. 19.

(38) ib. p. 21 & 22.

Jaropolc og Oleg i Kiow, og det saa længe indtil der opkom stor Hungers-Nød. Men en Mand, som forstod Pazinekernes Sprog, vovede sig ud af Byen, voede langs Dnieper, og bragte nogen Undsætning til veje af de næst hos boende Folk, hvormed han rykte imod Pazinekerne, og lod udbrede det Rygte for sig, at det var Kong Suetoslaw selv med sin hele Krigshær, hvorover de bleve saa forskrekkede, at de toge Flugten (39). Lomonoslow (40) fortæller det om Igor saaledes, at han havde Pazineker i Sold, og havde faaet Gidsler af dem, og at de i sær finge af den Græske Keyser Romano foræret Guld og Silketøyer; Og om Beleyrinsgen af Kiow, at Russerne kom den til Undsætning med Skibe, at de finge den gamle Dronning Olga, og de unge Prindsfer, ud til sig, og at de gave for, at de kun vare Avant-Guarden, og at Suetoslaws hele Hær fulgte efter, hvilket bevægede den Pazinekiske Fyrste til at giøre Fred med den Russiske General, og at forære ham en Hest, en Sabel og Pile, hvorimod han fik til Biengave et Panzer, et Skjold, og en Sabel. Suetoslaw kom derpaa virkelig tilbage, og forjagede Pazinekerne langt fra de Kiowste Grændser. Aar 971 (41) faldt Suetoslaw atter ind i det Græfiske Keyserdom, og havde blant andre Folk ogsaa Pazineker med sig. Krigen blev da fert med afvejlende Lykke, og til sidst Fred giort 972, hvorpaa Suetoslaw vendte tilbage til Rusland med saa Folk, men riigt Bytte. En af hans Generaler Sweneld raadde ham da at tage Landvejen tilbage til Kiow, saafom Pazinekerne, der opholdte sig ved Dniepers Bandsfalde, vilde giøre ham Farten paa bemeldte Flod farlig. Men Suetoslaw tog dog den sidste Vej, hvilket bekom ham meget ilde, thi Indvaanerne af Perejaslaw i Bulgariet havde underrettet Pazinekerne om alle Ting, hvilke derpaa saaledes omringede Russerne ved Dniepers Bandsfalde, at de maatte vintre over ved Belobereshje (det er den Søe Berezen, der ved en smal Nabning foreenes med det Sorte Hav, to Mile neden for Oczakow, hvoraf sees, at Russerne have med deres Flode vendt tilbage igien), hvor de geraadede i saadan Hungers Nød, at et Heste-Hoved kostede een halv Griwe (een heel Griwe

ffat

(39) ib. p. 98.

(40) Alte Russ. Gesch. p. 92. 93. 112. & 113.

(41) ib. p. 118. 125.

skal omtrent have været saa meget, som den tolvte Deel af en Hol-
landsk Ducat). Derefter fortsatte de atter deres Bey, men i Bes-
gynndelsen af Foraaret, (Aar 973) bleve de uformodentligen over-
rumplede ved oftbemeldte Bandsfalde af den Paginekiske Fyrste
Kura, og Suetoslaw med de fleste af sine Folk ihjelslaget; Nogle
saa bragte Sweneld i Behold til Kiow. Paginekerne lode Sue-
toslaws Hierneskæl indfatte i Guld, og derpaa sætte: Hvo der
tragter efter andres Gods, mister sit eget; Og brugte de den siden
til at drikke af i deres Gæstebuder. Müller (42), endskiønt han
ogsaa betiener sig af Nestor, viger dog i følgende Ting fra Lo-
monoffsows Fortælling: Den General, som raadede Suetoslaw
at giøre Hiemreisen til Kiow til Hest, kalder han Oten Swenald;
de Skibe, Suetoslaw vandre tilbage paa, vare meget smaae; Pa-
ginakerne passede ham op paa nogle smaae Der, der laae i Dnie-
per (uden Tvivl de samme, hvorpaa nu de Zaporowiske Cosacker
boe), og gjorde Farten paa den usikker, ved at forsynke den;
Stedet, hvor han vintrede over, hedte Biel-Bereg: den hvide
Strandkant; og endelig, at Suetoslaw blev først fanget, og siden
ombragt. Saadant Endeligt fik denne mægtige og stridbare Herre,
der havde kommet Bulgariet og det Grækkiske Kejsersdom til at
skielve mere end eengang. De Grækkiske Skribenter tale om denne
merkelige Tildragelse saaledes: Cedrenus (43) siger, at Sphen-
dothlabus, saaledes kalder han ham, brød med en Krigshær,
308000 Mand stærk, og bestaaende af Russer, Bulgarer, Pa-
ginaker og Tyrker, eller Ungarer, ind i Thracien, saaledes at
Russer og Bulgarer marcherede sammen for sig, Tyrker for sig,
og Pagineker for sig, hvilke sidste bleve overvundne ved saadan
List, at endeel Græker viiste sig for dem, lode ligesom de bleve
bange, og vigede tilbage, ja tilsidst toge reent Flugten, hvorover
Paginekerne, som her ogsaa kaldes Scyrther, forfulgte dem uden
mindste Orden, indtil de komme til den store Græske Krigshær,
da de bleve angrebne baade for og bag, og paa Siderne, og næsten
alle omkomne. De Pagineker, som ey havde været med i dette
Slag, lode sig dog herved ey forfærde, men rykte imod Grækerne;
men de bleve dog ogsaa efter en haard Strid overvundne, mange
ihjelslagne, end flere fangne, og de fleste overblevne saarede; Sa
derksom

R n 2

(42) p. 102. & 103.

(43) Corp. Byz. t. 8. p. 522. 523. 534.

derfom Matten ey var indfaldet, havde ingen Kommet derfra. Da Fred blev gjort imellem Rufferne og Grækerne, lod den Grækiske Keyfer Joannes Tzimisces sig ved den Ruffiske Konge bevæge til at forlange af Pazinakerne ved Gefandtere, at de ſkulde blive Grækernes Bundsforvante og Benner, ey mere gaae over Donau, for at plyndre Bulgariet, og at tilſtaaе Rufferne frie Tilbage-Marche giennem deres Land. Euchariternes Biſp Theophilus forrettede dette Gefandtſkab. Pazinakerne indginge alt, undtagen den Poſt om Ruſſernes Tilbage-Marche; Hvorfore de og lurede paa dem, og ihieſſøge Sphendokthlabum med alle ſine Folk, thi de vare fortørnede paa ham, fordi han havde gjort Fred med Grækerne. Zonaras (44) fortæller det altsammen paa ſamme Maade, undtagen noget kortere. Efter Suetoslaws Død regierede hans Søn Jaropolk, med ſine tvende Brodre Oleg og Wladimir, omtrent til 980, eller 981, ſaa at hver havde ſit Stykke af Ruſland. Men Jaropolk ſlog ſin ene Broder Oleg ihjel, og forjog den anden Wladimir, og var derpaa ſaa lykkelig, at han gjorde ſig Pazinakerne ſatſkyldige, hvis Fyrſte Aldeja traadde derpaa i Ruſſiſk Tieneste, og ſik, foruden ſtore Væresbeviisninger, ogſaa Stæder og Lande (Efter at Anſeende har Jaropolk kun overvundet endeel af Pazinakerne, thi her tales kun om een Fyrſte, og de havde mange). Men efter nogen Tid kom den flygtige Wladimir tilbage med en ſtor Krigshær af Wareger. En troe Bættent, ved Navn Warâshko, raadde ham da til at flygte til Pazinakerne, men efter en Fjorræders Raad, ved Navn Blut, overgav han ſig til ſin Broder, og blev myrdt. Warâshko, eller ſom Müller vil, Blut ſelv, der dog ey troede ſig at være ſikker, flygtede derpaa til Pazinakerne, ophidsede deres Fyrſter, og førte med deres Hielp en langvarig Krig imod Wladimir (45). Denne Herre forlod den Hedenske Religion, og lod ſig Nar 988 døbe, antagende den Græſke chriſtelige Troe; Hans Exempel blev fulgt af den Pazinakiſke Fyrſte Metigan, ſom blev døbt i Cherson. Pazinakerne foruroligede ham ved idelige Indfald, hvorover han lod bygge Stæder ved de Floder Desna, Wyſtr', Trubeſch, Sula og Stugna, og gav dem til at beboes af Nowgorodiſke Slaver

(44) Corp. Byz. t. 10. part. 2. l. 17. p. 165 & 168.

(45) Lomonoffow p. 127-133. Müller p. 103-105.

Slaver, Kriviczer, Waticzer, og Czuder. Aar 988 bragte han Krigen imod Pazinakerne med Fordeel til Ende. Imellem 991 og 993 bekrigede han Bulgarerne og Chorwaterne, men Pazinakerne komme dem i stort Antal til Hielp. De mødtes ved den Flod Trubesch, saa at hver stod paa sin Side af Floden. Pazinakerne lode paa deres Side en stærk Mand træde op, og forlangte at Russerne skulde giøre ligesaa, at de skulde figte sammen, og at den, som vandt, skulde agtes at have vundet for sit hele Folk. En stærk Russe traadde frem, og slog Pazinakeren, hvorpaa den hele Pazinakiske Krigshær tog Flugten, og lidde et stort Nederlag. Til Erindring heraf lod Wladimir paa det Sted bygge den Stad Perejaslaw o: Han tog Berømmelsen bort. 998 overfaldte Pazinakerne ham uformodentligen i den Bye Wassilew, hvor han var med faa Folk, saa at han maatte tage Flugten, og stule sig under Bye-Broen. Imedens han Aar 999 var i Nowgorod, belejrede de den Bye Bielgorod, og bragte den ved Hunger til det yderste; Men da den var paa Beyen at overgive sig, blev den reddet ved en af sine Borgeres Klogskab, som bildte Fienden ind, at der endda var et stort Forraad af Proviant (46).

§. 12.

Udi det 11te Seculo finder jeg følgende Bedrifter af Pazinakerne optegnede: Den stridbare Poliske Konge Boleslaus bekrigede Aar 1013 den Russiske Konge Wladimir ved Hielp af en Hoben Tydske, havde og Pazinaker med sig, hvilke, endskiont hans Giæster, han dog alle lod myrde (47). Aar 1015 fik den Grækske Kæyser Basilius at vide, at den Bulgariske Konge Joannes og General Cracras havde foreenet sig sammen, og ventede paa Pazinakisk Hielp, hvorover han selv drog med en mægtig Krigshær til Bulgariet, men Pazinakerne komme ikke (48). Udi samme Aar døde den Russiske Konge Wladimir, hvorpaa der opkom Krig inellem hans tpende Sønner, Swatopolk, der regie-

Deres Bedrifter i det 11te Seculo.

N n 3

rede

(46) Lomonoffow p. 162. 166. 168. 170. 171. Müller p. 110. 111. 112.

(47) Ditmarus in Leibn. Script. Brunsv. t. I. p. 397.

(48) Cedrenus, Corp. Byz. t. 8. p. 557.

rede i Kiow, og Jaroslaw i Nowgorod. Den første havde Patzinaaker til Hielp, men blev dog 1016 overvundet i et stort Slag, og maatte flygte til Polen. Der fik han den tapre Konge Boleslaum med sig, som med en mægtig Krigshær af Polakker, 300 Tydske, 500 Ungarer, og 1000 Pagineaker, gik ind 1018 i Rusland, overbandt Jaroslaw i et stort Feidslag, og indtog Kiow. Ditmarus Biskop af Merseburg, der levede paa de Eider, vidner, at iblant mangehaande Folk, der boede i Kiow, vare og de skadelige Pagineaker. Men kort efter kom Jaroslaw tilbage, og indtog Kiow paa nye, hvorpaa Suetopolc flygtede til Pagineakerne, og kom med en mægtig Krigshær af dem tilbage. Der skeede da et gruelt Slag, men endelig beholdt Jaroslaw overhaand, og Suetopolc maatte flye, og døde paa Flugten (49). Om trent Aar 1026 fulde Pagineakerne ind i Bulgariet, som da tilhorte Graekerne, og ihjelsloge og fangede mange Folk, Anførere og Batailloner. Kæiser Constantinus gjorde derover Stadtholderen af Sirmium, Diogenem, til Hertug af Bulgariet, hvilken ofte overfaldt dem, naar de vare adspredede, og tvang dem at gaae tilbage over Donau (50). Da Romanus regierede i Graekenland, plyndrede Pagineakerne Aar 1031 Mysien, det er Bulgariet (51). Aar 1035, da Michael var Graefsk Kæiser, plyndrede de hele Bulgariet lige til Theffalonica i Mæcedonien, og 1036 gjorde de om Foraaret tre gange Indfald i samme Land, ødelagde alting, og dræbte, uden Forskiel af Alder, alle deres Fanger paa de pinsomste og grusomste Maader. De fangede da og fem Anførere (52). Udi samme Aar gjorde de og Indfald i Rusland, og belejrede Kiow, imedens Kong Jaroslaw var fraværende i Nowgorod. Men han kom tilbage med en stor Krigsmagt af Russer, Slaver og Vareger, og overvandt dem endeligen gandske, efter en haardnakket Modstand. Paa det Sted, hvor Slaget stod, blev siden

St.

(49) Lomonoffow p. 175-184. Müller p. 171-184, men skulde være 174. Ditmarus in Leibn. Ser. Brunsv. t. 1. p. 426 & 427.

(50) Cedrenus Corp. Byz. t. 8. p. 564. Zonaras ib. t. 10. part. 2. l. 17. p. 179.

(51) Cedrenus ib. p. 564. Glycas ib. t. 9. p. 242.

(52) Cedrenus ib. p. 576 & 578.

St. Sophiæ Kirke bygget. Lomonoffow siger, at fra den Tid blev Pazinakerens Navn ey mere hørt, en Sætning, som skal fuldkastes ved det følgende af deres Historie (53). Imellem 1044 og 1050 havde Pazinakerne atter at bestille med den Græskiske Kæyser Constantino Monomacho. Cedrenus beskriver dette saaledes (54), og gjør tilligemed følgende mærkværdige Beskrivelse over Pazinakerens Tilstand paa de Tider: De ere et Scythisk Folk, af de Kongelige Scyther, stort og talrigt, og imodholdet intet andet Scythisk Folk allene kand bestaae. Det deles i 13 Stammer (her maae enten Cedrenus tage feyl, eller og en mærkelig Forandring være skeet siden Kæyser Constantini Tid, da der kun vare 8), som vel alle kaldes Pazinaker, men hvoraf hver haver sit Navn efter sin Fyrste. De boe imellem Donau og Dnieper indtil Pannonien, og vandre om, opholdende sig under Tækte. Over dem regierede da Tyrach, en Son af Kieter, af en meget fornem Stamme, men derhos elskende Fred og god Roe. Paa samme Tid var der og en ved Navn Kegenes, en Son af Baltzar, af en meget ringe Herkomst, men tapper og erfaren i Krigen, og som ofte havde overvundet Uzerne, der gjorde Indfald, og vare et Ummisk Folk, da derimod Tyrach ey allene ikke havde turdt gaae dem i møde, men endog havde skullet sig i Soerne og Moradserne ved Donau. Pazinakerne havde derover vel Erbødighed for Tyrach, i Henseende til hans store Herkomst, men de elskede Kegenem for hans Tapperhed. Herover fattede Tyrach Had til ham, og besluttede at tage ham af Dage. Men da han nogle gange forgiæves havde hemmeligen efterstræbet ham, sendte han endeligen en Skare for at gribe og dræbe ham. Men han tog Flugten, og skulte sig i Moradserne ved Dnieper. Derfra bevægede han sin egen Stamme Belemarnis, og en anden ved Navn Pagumanis, til at falde fra Kongen. Med disse to Stammer indlod han sig derpaa i Strid mod Tyrach, der havde elleve med sig; Men han blev ved Mængden overmandet, og maatte tage Flugten. Han vankede da om ved Moradserne, og besluttede tilsidst at overgive sig til den Græskiske Kæyser. Han begav sig til Dorostolum

(53) Lomonoffow p. 188. Müller p. 187 og 188. Dlugoffi hist. Polon. l. 2. t. I. col. 188.

(54) ib. t. 8. p. 606-609. 611-617.

lum paa en De, med 20000 af sine Folf, og gav tilkiende for Landets Stadtholder Michael Anaktasii Søn, hvo han var, og at han søgte Keyserens Beskyttelse. Saa snart Keyseren fik Underretning herom, lod han give hans Folf Underholdning, og ham selv føre med al Vresbevisning til Byzantium. Der blev han venligen og prægtigen imodtaget, gjort til Patricius, indskrevet blant Romernes Benner, og fik til Forøring tre Slotte ved Donau, med mange Agre; hvorimod han lovede, at lade sig selv døbe, og at overtale sine Landsmænd dertil, hvilket ogsaa skeede ved den Munk Euchymius, som døbte dem alle ved Donau. Kegenes tog derpaa sine nye Lande ved Donau i Besiddelse, og efterat han vel havde befæstet sig der imod alle uventelige Angreb, gik han over Donau ind i Patzinakia, og plyndrede, nu med 1000 Mænd, nu med 2000 Mænd, nu med flere, og nu med ferre. Han slog alle Mænd ihjel, men Qvinder og Børn førte han bort og solgte til Grækerne. Tyrach sendte herover Gesandtere til Keyseren, og lod sige, at siden der var Forbund imellem dem, saa burde han enten ikke have taget imod Kegenem, eller i det mindste hindre ham fra at skade Romernes Benner, truende derhos med Krig, hvis dette ey blev efterkommet. Keyseren tog imod dette Sendebud med Foragt, bad Michael og Kegenes vel at passe paa Donaus Flodbredde, og at lade ham vide, om nogen stor Krigshær skulde lade sig see, paa det han kunde sende de vestlige Troupper didhen, og skikkede han strax 100 tre-rang-aarede Galleyer til Donau for at hindre Pazinekernes Overgang. Tyrach blede til Vinteren kom, da gik han over den frosne Donau med 800000 Mænd, som der sagdes, og plyndrede og ødelagde alle Ting. Saa snart Keyseren fik dette at vide, sendte han de Macedoniske og Bulgariske Troupper, tilligemed dem fra Adrianopol, Michaeli og Kegeni til Hielp. Med disse gjorde Kegenes dem stor Afbræk. Hertil kom, at en Mængde Qvæg, Bliin og Mied, var faldet i deres Hænder, om hvilket sidste de ey engang tilforn havde hørt tale, og hermed fyldte de sig saaledes, at de bleve plagede af stærke Coliquer, saa at der døde mange hver Dag. Udi saadan Tilstand angreb Kegenes dem, hvilket forfærdede dem saaledes, at de bortkastede deres Vaaben, og tilligemed Tyrach og de andre Fyrster overgave sig til Fanger. Kegenes raadde til at dræbe dem alle, thi sagde han, Slangen bør dræbes om Vinteren,

ren, naar han ey fandt røre sin Svands, paa det han ey skal for-
 aarsage Skade, naar han igien er bleven opparmet ved Solens
 Hede. Men de Romerske Anførere funde ey Behag herudi, og
 paastode, at det var den Romerske Mildhed uanstændigt, og at
 det var bedre, at adspredde dem paa de øde Bulgariske Marker;
 thi derved kunde Kysseren baade faae en anseelig Indkomst, saa
 og have Soldater imod Tyrker og andre Barbaver. Dette sidste
 Raad blev fulgt, dog ihjelslog Kegeles alle de Pazinaker han
 havde fanget, undtagen dem han folgte, og vendte derpaa hjem.
 De øvrige bleve ved Stadtholderen i Bulgariet, Basilius Mona-
 chus, adspredede paa Markene ved Sardica, som nu er ødelagt, og
 laae ey langt fra Sophia, Naisus, nu Nissa, og Eutzapelus, efterat
 deres Vaaben vare dem fratagne. Tyrach derimod blev, tillige
 med 140 andre Mænd, ført til Kysseren, som tog vel imod dem,
 lod dem døbe, og beviste dem megen Ære, saa at de levede de-
 res Tid vel hos ham. Kort efter fik Kysseren Krig med Sulta-
 nen i Persien, og væbnede han da blant andre 15000 Pazina-
 ker, og satte over dem fire Anførere af de Pazinaker, som vare
 i Constantinopel: Sultzum, Selte, Caraman og Cataleim. Han
 gav dem anseelige Foræringer og skønne Vaaben. Tanken var
 at sende dem til Iberien, for der at figte imod Perserne. Da
 de vare komne over til Asien, og allerede dragne frem til Melite-
 ne, et Landskab i Cappadocien ved Euphrat, holdte de en
 Raadsforsamling, som de selv kaldte Comenton, hvorledes de
 skulde sætte sig i Frihed. Meningerne vare adskillige, men endeli-
 gen overtalte Cataleim dem til at foreene sig med deres Lands-
 mænd i Bulgariet, hvorvel de havde ingen Skibe, og vel vidste,
 at han ingen kunde skaffe. Da de komme til Havet (venteligen
 til Hellsfonten, thi ved Bosphorus turde de vel ey gaae over,
 efterdi de da havde maat drage lige forbi Constantinopel), gav
 Cataleim sin Hest Sporene, sigende: Enhver, som vil frelse sig
 og alle Pazinaker, han følge mig, og derpaa svømmede han
 over Havet, efterfulgt nu af en, nu af en anden, thi de vare alle
 til Hest, og tilsidst af dem alle, saa at nogle bortkastede deres
 Vaaben, men andre beholdte dem. Saaledes komne de over til
 den anden Side ved Sanctum Tharadium, og rede derpaa haste-
 ligen, uden at nogen turde sætte sig imod dem, til deres Lands-
 mænd, som de foreenede sig med ved Triadiza, og siden med dem,

der boede paa de andre Steder; og bevæbnede de sig med Ører, Leer og andre Bonde-Instrumenter; Rykte imod Philippopolis, ginge over det Bierg Sæmus, og leyrede sig ved den Flod Osimum paa Marker nær Donau; Selte alkene blev i Libizo, men blev overfaldet af Arianita med de Macedoniske Krigshære, mistede sin Lejer, og maatte flye. Det Sted, som Pazinekerne egentligen satte sig fast paa, kaldtes de hundrede Høye, og var en stor Slette imellem Sæmus og Donau indtil Haver, fuld af Krat og Skove, og havde Overflødighed af Vand og Engbunde. Udi saadan Tilstand blev Kegenes kaldet til Høye, men han blev om Natten overfaldet af tre Pazineker, og fik i Søvn endeel Saar, dog ey dødelige, saasom hans Søn Baltazar kom med flere til Undsætning, og fangede dem. Baltazar lod sætte Faderen paa en fire-hiuled Bogn, trukket af to Heste, og fulgte selv, tilligemed sin Broder Gulin, til Fods, da alle de andre Pazineker vare til Hest, og Morderne bleve førte bag efter bundne; thi han turde ey giøre dem noget, fordi de beraabte sig paa Kejseren, til hvilken de sagde, da han spurgte dem, hvorføre de havde giort det, at Kegenes var utro, og havde havt i Sinde, tilig om Morgenen at plyndre Byen, at ihjelslaae alle dens Indvaanere, og at vende tilbage til Pazinekerne. Kejseren, som var urimeligen mistænkelig, lod ey Sagen undersøge, men fæstede strax Troe hertil, og lod Kegenem, under Paaskud at sørge for hans Sundhed, egentligen holde i Fængsel, hans tvende Sønner lod han adsprede hver paa sit Sted, og hans Pazineker lod han vel beværte med Mad og Drikke, men søgte kun Lyslighed at stille dem ved deres Baaben og Heste, og at kaste dem i Fængsel. Morderne lad han gaae frit om hvor de vilde. De stille sig an ligesom de ey merkede noget, men om Natten droge de deres Bey, marcherede uophørligen, og forenede sig med de andre Pazineker, hvorpaa de samtligen leyrede sig ved Nula, et Castel ved Indgangen af Sæmus, ey langt fra Adrianopel, og gave sig til at plyndre. Den vestlige General, Magister Arianites rykte derpaa imod dem, havde og i førstningen en liden Fordeel, men tabte siden ved det Castel Damopolis et anseeligt Slag. Kejseren søgte derpaa ved Gaver at forbinde sig Tyrach, og de andre Pazinekeriske Fyrster, som vare i Staden, og lod dem sværge, at de skulle stille deres Landsmænd tilfreds, hvorpaa han lod dem ud af Staden. Han kaldte de

østlige

østlige Troupper til Hielp, og satte Rector Nicephorus til Anfører over dem, og gav ham med Catacalon, som var beskikket til Anfører over de østlige, og Erbebium Francopulum, som anførte sine Landsmænd Frankerne. Men Tyrach og de andre, saa snart de vare komne ud, foreenede sig med deres Landsmænd. Rømerne vare saa stolte, at de førte Touger og Strikker med sig, til at binde Pazinakerne med, og var deres Anfører Nicephorus særdeles meget stortalende. Men da det ved Diacene, en langt fra de hundrede Søye, kom til et Slag, toge de Rømeriske Anførere strax Flugten, allene Catacalon med nogle af sine Betientere og Beslagtede sigtede tappert, hvorfore de og alle satte Livet til, undtagen Catacalon selv, som vel havde faaet mange dybe Saar, men blev iblant de Døde fundet af en Pazinaker ved Navn Galinus, som kiendte ham, dog saaledes, at der endnu var noget Liv i ham, hvorpaa han lod ham føre til sit Tælt, og drog Omforg for ham, saa at han blev frisk. Pazinakerne bemestrede sig Rømernes Leyer, og finge mange Vaaben. Aar 1050 sendte Keyseren imod dem, som Anfører, den Zetariarch Constantinus, baade med vestlige og østlige Troupper. Han slog sin Leyer ved Adrianopel, hvorthen Pazinakerne uformodentligen komme den 8 Junii. Imedens Generalen holdt Krigsraad, om det var tiensligt at holde et Feldtslag, saa angreb den Patricius Samuel Burtzes dem, en hoffærdig og dristig Mand, som anførte Godfolk, og som han kom i Klemme, sendte han til Generalen om Undsætning, som derpaa imod sin Villie maatte begynde Slaget, hvilket ogsaa blev tabt, hvorvel ey mange bleve ihjelslagne, hvoriblant dog vare tvende anseelige Generaler, Michael og Arianites. De øvrige flygtede til Leyren, hvor de bleve beteyrede af Pazinakerne, som søgte at fylde Graven. Men da den Pazinakiske Feldtherre Sultzus blev ihjelskudt ved en Piiil af en Catapult, og en Grækisk Anfører gjorde Udfald af Adrianopel, hvilket bragte Pazinakerne paa de Tænker, at det var Basilius med de Bulgariiske Troupper, der ventedes til Undsætning, saa skilte Pazinakerne sig ad, og ginge hver sin Vey. Keyseren udsendte derpaa atter en stor Krigshær, hvorudi ogsaa vare Franker og Baranger, anført af Nicephoro Bryennio, under Navn af Ethnarch 2: Folkenes Fyrste. Han tog og Kegenes af Fængsel, under Løfte, at bringe det til Forlig med Pazinakerne, hvilke efter Slaget ved Adrianopel

vare blevne saa modige, at de agtede Romerne slet intet, men plyn-
drede og brændte Macedonien og Thracien, og dræbte endog
diende Børn. Ja en Part var saa dristig, at de komne næsten
lige til Constantinopel, hvor de dog bleve om Natten, da de vare
drukne, oversaldne udi Søve, og alle ombragte. Deres Hoves
der bleve paa Bondevogne bragte til Keyseren. Kegenes sendte
strax Gesandtere til Pazinekerne, hvilke de tilsvore, at de vilde
i alle Ting efterkomme hans Billie, hvorpaa han begav sig til
dem, men blev paa Stedet omkommet, og hugget i smaae Stykker.
Imidlertid sendte Keyseren atter en nye General til Krigshæren,
den Patricius Michael Acoluthus, som skulde handle fælles med
Bryennio. De overvunde en fiendtlig Trop ved Goloam, og
atter en ved det Castel Toplizum. Herover vendte Pazineker-
ne sig fra Thracien, og plyndrede Landet ved Foden af Sæmo,
og fulde siden ind i Macedonien, hvor de Grækiske Generaler
uformodentligen overfulde dem om Natten i deres Leyer, da de
sove, efterat de tilforn om Aftenen havde dygtig schmauffet ved
Fløjters og Cimblers Lyd, og dræbte de dem alle. Dette gjorde
Pazinekerne varsomme, saa at de fra den Dag af ginge med
Forsigtighed ud paa Røverie. Derefter lod Keyseren alle, saavel
østlige som vestlige, Troupper rykke imod dem, saa og Basilium
Syncellum med de Bulgariiske, og satte Michael Acoluthus til
General over den hele Hær. Ved dens Ankomst befæstede Pazi-
nakerne deres Leyer ved Peristhlababa (i Bulgariet) med Bold
og dyb Grav, og indsluttede sig alle i den. Romerne belejrede
den længe, men forgiæves, og begyndte tilsidst at mangle Pro-
viant. Derover ophævede de Belejringen om Natten, men Ty-
rach merkede det, og lod legge Baghold paa de Beye, hvor Ro-
merne maatte marchere igiennem, paa hvilke da skeede et stort Ne-
derlag. Iblant de Døde var den Syncellus Basilium. Keyseren
blev herover meget bedrøvet, samlede Folk paa nye, ja levede end-
ogjaa. Da Pazinekerne finge dette ved en Overløber at vide,
sendte de til ham om Fred, hvorpaa blev sluttet en tredive Aars
Stilstand. Denne Cedreni Fortælling oplyser det, som ellers vilde
være mørkt, og som senere Skribenter dog enslade os tvivle paa, nevns-
lig at Pazineker og Blacher eller Valacher have i det 11te og
12te Seculo boet iblant andre Folk i Bulgariet, thi hvad de sidste
angaaer, da har man ingen Aarsag at tvivle paa, at de jo ere
med

med Pazinakerne komne derind; thi de beboede det nu værende Moldau og Wallachie, førend Tyrkerne overvunde dem, hvilke igien bleve overvundne af Pazinakerne, om hvilke man ey maae troe, at de have reent ødelagt og uddrevet Wallacherne, thi Navnet af Wallachier vidner anderledes. Glycas (55) siger med faa Ord, at Pazinakerne plyndrede under Monomachi Regiering de vestlige Dele af Keyserdommet. Denne Skribent slutter sin Historie med Aar 1118. Zonaras (56) gjør et meget næt Udtog af Cedreno. Den Fred, som var sluttet imellem Romerne og Pazinakerne, varede ey længe; thi de sidste brøde den under Isaacii Comneni Regimente, som regierede fra 1057 til 1059, og fulde ud af deres Smuthuller, hvorpaa Keyseren drog imod dem, hvorover de alle efter deres Stammer og Fyrster gjorde Fred med ham, undtagen allene Selte, som havde taget Flugten til Donaus Moradsfer, og opholdt sig paa en Klippe. Han dristede sig og til at møde Keyseren paa Sletten, men han blev overvundet og reent ødelagt, og hans Fæstning indtaget og forstyrret (57). Glycas (58) og Zonaras (59) fortælle det ligeledes. Under Constantino Duca i hans siette Regierings Aar, det er 1065, ginge Uzi, et Zunist Folk, som ere ædlere og talrigere end Pazinakerne, med 600000 fridbare Mænd over Donau, og bekrigede Romerne. Men der kom Pest iblant dem, som næsten ødelagde dem, og de øvrige bleve af Bulgarer og Pazinaker omkomne, og nogle faa flyede over Donau (60). Da Michael Ducas var Grækisk Keyser, fra 1071 til 1078, gjorde en vis Nestor, som var Anfører over Landet ved Donau, Oprør imod ham, foreenede sig med Pazinakerne og deres Fyrste Tatus, og plyndrede i Macedonien og Thracien, men maatte tilsidst, uden at have forvret-

Do 3 ret

(55) Corp. Byz. t. 9. p. 248.

(56) Corp. Byz. t. 10. part. 2. l. 18. p. 202. & 203.

(57) Joannes Scylizes, Corp. Byz. t. 8. p. 633.

(58) ib. t. 9. p. 250.

(59) ib. t. 10. part. 2. l. 18. p. 212.

(60) Scylizes ib. t. 8. p. 637 & 638. Glycas t. 9. p. 251. Zonaras t. 10. part. 2. p. 215.

tet noget stort, flygte til Pazinakerne. Peyssonnel (60 a.) mener, at denne Tatus haver givet en Stamme i Crim Navn, som Tatarerne kalde Tat-Ely, og boer paa Biergene, og siger han, at dette er skeet, da Pazinakerne stege ned mod det Sorte Hav; Men da denne Skribent ey anfører noget videre, og er desuden slet underrettet om Pazinakernes Historie, saa mener jeg, at dette maae henføres til de mange Fejl, hvoraf hans Bærk vrimler. Under samme Keyser belejrede Pazinakerne Adrianopel, og plyndrede det omliggende Land, sloge mange Mænd ihjel, og dreve en utrolig Mængde Qvæg bort. Bryennius, som paa den Tid havde gjort Oprør imod Keyseren, søgte ved Guld og andre Foræringer at formaae dem til at gaae bort, hvilket han og bragte til veje (61). Nicephorus Bryennius Cæsar (62), som var gift med Keyser Alexii Comneni Dotter Anna, og levede endda 1118, vidner, at Scytherne, saa kalder han dem overalt, ødelagde næsten ved hastige Indfald Thracien og Macedonien, og at Bryennius overvandt endeel af en Trop, der var gaaet over Sæmus, og plyndrede Landet ved Chersonesum; At han fangede mange af dem, og fik derved Lejlighed at giøre Fred med Scytherne, givende de fangne tilbage, og tagende imod endeel af de fornemste til Gidsler. Nicephorus Botaniates var Grækisk Keyser fra 1078 til 1081. Under ham belejrede Pazinakerne, i Selskab af Tumaner, Adrianopel, og brændte ved Hielp af en Baal mange Huse op der, hvorpaa de vendte tilbage (63). Det Feldtslag mod den oprørske Bryennium vare de paa Keyserens Partie, og stode paa den venstre Fløi, bleve anførte af Constantino Catacalo, dreve deres Modstandere paa Flugt, og plyndrede Bagagen, saaende til Byrte en Hoben Heste og andet. En anden gang plyndrede de Grændserne af Bulgariet, særdeles alt Landet mellem Nissa og Scopia, men ved Alexii Comneni Ankomst toge de Flugten (64). Under Alexii Comneni lange Regiering, fra 1081 til 1118, skeede adskilligt

(60 a.) Observ. hist. & geogr. p. 171.

(61) Scylizes ib. t. 8. p. 667 & 672. Zonaras t. 10. part. 2. p. 226-228.

(62) ib. t. 7. p. 27. 49. & 57.

(63) Scylizes ib. t. 8. p. 677.

(64) ib. t. 7. p. 67 & 75.

ligt med Pazinakerne. En vis Manichæer Balbus bragte sine Religions-Forvandre til at giøre Oprør, og giorde Forbund med Scytherne, (saaledes kaldes Anna Comnena dem næsten overalt) der boede ved Donau, og besadde Glabiniza og Dristra, og fik han deres Anførere paa sin Side, og gistede sig med en stor Mand's Datter iblant Scytherne (65). Noget efter faldt en stor Mængde Pazinaker ind i Thracien og Macedonien, og plyndrede dem. Keyseren drog ud imod dem, men tabte det første Slag; havde dog den Lykke siden at overvinde dem i et meget stort Slag (66). Zonaras (67) fortæller dette saaledes: Pazinakerne forlode deres egne Lande, og droge alle ind i de Romerske Provin- cier, og plyndrede hele Thracien og Macedonien. Keyseren tabte det første Slag, formedelt sine Soldaters Foragt for deres Fiender. Derefter bleve de mere varsomme, og paakaldte Guds Hielp; De overvunde da og Fienden, af hvilken mange bleve om- komne, og mange kastede Baaben og bade om Naade, som der- paa bleve tagne til Fange og solgte. Til de stærkeste iblant de Unge gav Keyseren, baade for dem, Koner og Børn, Egner at beboe i det Landskab Moglene, og oprettede af dem en smuk Bataillon, der endda udi Zonaræ Tid var ved deres Afkom ved Magt, og kaldtes Pazinaker Moglenicæ. Af denne Zonaræ Fortælling sees, at Pazinakerne have endda indtil den Tid beboet deres gamle Land norden for Donau, men om de endda have besiddet noget østen for Dnieper, drister jeg mig ey til at fastsætte; Tvivler dog snarere derpaa, naar jeg betragter Uzers og Russers tilvoxen- de Magt i de Egne, og de mange Lejligheder, hvorved Pazinaker- nes Magt er bleven svækket, helst det store Slag de tabte imod den Rusfiske Konge Jaroslaw, og endnu mere den Mængde, som un- der Tyrachs Anførsel forlod Landet. Saa meget er ogsaa vist, at de fleste Krige, som efter den Tid bleve førte af dem imod Græ- kerne, førtes af de Pazinaker, der boede i Bulgariet. Ingen maae ellers af Zonaræ Fortælling slutte, at alle Pazinaker for- lode Landet norden for Donau; Ney, der ere blevne mange til- bage,

(65) Anna Comnena ib. t. II. p. 126.

(66) Glycas ib. t. 9. p. 258.

(67) ib. t. 10. part. 2. p. 235.

bage, som længe efter endda boede der. Anna Comnena (68) fortæller denne Krig med sin Fader saaledes: Et Scythisk Folk, som stammede fra Sauromaterne, forlod sit eget Land, og viiste sig ved Donau, hvor det gjorde Forbund med Indvaanerne ved bemeldte Flod, saa at de første sendte de fornemste iblant deres Folk i Gesandtskab, og de sidste, Tatus, som regierede over Driftra, Chale over Bizina, Sesthlabus og Satza, der og hver havde sin Bye. (Ved disse Donau-Flodens Naboer mener Anna de Pagineaker, der beboede Bulgariet). Efterat Forbundet var giort, ginge de over Donau, plyndrede Landet, og bemestrede sig endeel Byer. Derefter begyndte de at dyrke Jorden, og saae Hirse og Hvede. Da den Manichæer Traulus eller Balbus fik Kundskab herom, forenede han sin Magt med disse Folk. Keyseren sendte den vestlige Domesticum Pacurianum ud imod dem, tilligemed en tapper Mand ved Navn Branas. Den første holdt det det ey raadeligt at vove et Slag, men den anden vilde endelig. Det gik da for sig ved den Bye Beliatobas, men Romerne bleve overvundne, og begge Anførerne bleve paa Pladsen. Taticius blev derpaa sendt imod dem, og endeel Celter under Umpertopuli Anførsel. Ved Philippopolis blev derpaa et Partie af Sienden overvundet, og siden stode begge Krigshære i Sigte af hinanden ved den Flod Zebrus. Larterne (de samme, som hun før kaldte Celter) pralede meget, og forlangede endeligen at slaae, men Generalen vilde ikke, og begge Krigshære skiltes ad uden videre. Foraaret efter gik Tzelgu, som var Anfører for den hele Scythiske Krigsmagt, udi Marken med 80000 Mænd, hvilke bestode af adskillige Slags Folk, nevnsig Scyther, Sarmater og Dacier (ved hvilke sidste Anna uden Tvivl mener Valacher), af hvilke de sidste anførtes af Salomon. De plyndrede Chariopolim, og mange andre Stæder. De Romerske Generaler, Nicolaus Maurocatacalo og Bempetziotes, leverede dem da et Slag ved Cule, som de og vandt, saa at mange Scyther bleve paa Pladsen, tilligemed Generalen Tzelgu selv. De øvrige flygtede til Donau, hvorfra de dog bleve ved at plyndre de angrændsende Romerske Lande, og gave dem slet ingen Røe hele Aaret igiennem; thi disse Barbarer bare et udsødeligt Had til Romerne, og var der ikke een eeneste, som udi saa lang Tid løb over til dem, end-

ffiont

ffiont Keyseren havde lovet dem store Foræringer. Herover drog Keyseren selv imod dem over de Bierge Hæmus, og sendte Georgium Euphorbenum med en Flode til Dristra ved Donau. Mange raadede Keyseren fra at slaae, og deriblant Maurocatalon Gregorius, som han for 40000 havde løst af Scythernes Fængsel. Scytherne bleve bange, da de merkte, at man vilde angribe dem paa tvende Kanter. De sendte herover 150 Gesandtere til Keyseren, for at bede om Fred, dog saaledes, at de skulde blande nogle Trudsel ind, og tillige forsikre, at Keyseren vilde faae, dersom han bevilgede deres Begiering, 30000 troe Ryttere, der vilde være ham behielpelige i Krig. Men Keyseren merkede deres List, og lod Gesandterne gribe, og føre til Constantinopel; Men de sloge deres Bogtere ihjel under veys, og vendte tilbage til deres Landsmænd igien. Derpaa bleve de Keyserlige Fourageurs tvende gange ilde behandlede af Scytherne, hvilke og engang brøde ind i Kyren, og dræbte og fangede mange af dem, der bevarede Bagagen. Ikke destomindre beleyrede Keyseren Dristra, og erobrede den, men kunde ey indtage dens tvende Casteller, fordi Scytherne gjorde ideligen smaa Angreb, og lode ham ingen Noe, hverken Nat eller Dag. Noget efter kom det til et stort Slag. Keyseren havde, foruden sine egne Folk, ogsaa med sig Latiner, Uzer, Sauromater (ved hvilke sidste forstaaes maastee Paginakerne, thi jeg skal siden vise, at der vare dog altid nogle i de Grækiske Keyseres Tjeneste fra Kegenis Tid af) og Baranger. Scytherne havde og vel indrettet deres Krigshær udi adskillige Ordener, og efter deres Fæderne-Skik sat Vogne imellem paa visse Steder, paa hvilke deres Hustruer og Born opholdte sig. Scytherne begyndte Slaget med en Skye af Pile. Det varede fra tilig om Morgenen til om Aftenen. Fast alle Latiner bleve der ihjelslagne, saa og Leo Keyser Romani Diogenis Søn. Keyseren selv var i stor Livsfare, fordi han holdt Jomfrue Mariæ Raabe i sin Haand, som han bredede ud som en Fane, og hvorover han ey ret kunde forsware sig. Romerne bleve gandske slagne, og maatte tage Flugten, og bleve heftigen eftersatte af Paginakerne (saaledes falder hun dem her). Tyrsterne iblant disse Barbarer besluttede at myrde alle Fangerne, men Almuen satte sig derimod, i Tanke at fortjene Penge ved deres Løsgivelse. Imidlertid kom den Paginakiske Tyrste Tatus, med et stort Antal Cumaner, sine Landsmænd til

Hielp. Disse Cumaner fordrede Deel i Byttet og Fangerne; men da det blev dem nægtet, gjorde de et stort og heftigt Anfald paa Scytherne, overvunde dem, og belejrede dem i den store Morads Ozolimna, men maatte tilsidst for Mangel af Proviant ophæve Belejringen. Kort efter blev ved den Gesandt Synesius sluttet ved Marcella Fred imellem Keyseren og Scytherne, paa Vilkaar, at de skulde beholde hvad de havde, men ey rykke længere frem. Hertil blev Keyseren i sær bevæget ved Cumanernes Tilbagekomst, og den Frygt han bar, at disse tvende Folk skulde foreene sig sammen imod ham. Men da Cumanerne komme frem, begjærte de af Keyseren at lades igiennem de snevre Passer, for at slaae med Scytherne; Men Keyseren sendte dem anseelige Gaver, hvorpaa de vendte hjem. Strax efter brøde Scytherne Freden, rykte frem til Philippopolis, og satte lige hen til Constantinopel. I saadan Tilstand maatte Keyseren søge Fred paa nye, som og endeligen blev sluttet. Men næste Vinter begyndte de paa nye at plyndre, og rykte til Chariopolis. Keyseren sendte da en Skare af nogle tappere unge Folk, som han selv havde oprettet, og kaldet Archontopoli, til at angribe dem, der stode paa Bognene; Men Scytherne fulde dem ind i Ryggen, og omkomme 300 af dem. Da var det, at en Scythisk Qvinde, staaende paa sin Bogn, trak en af dem med en Jernkrog op til sig, og fangede ham. Paginakerne marcherede derpaa til Aprum, hvor Taticius med alle Latiner, der vare i Keyserens Tjeneste, og endeel andre Folk, overfaldt et Partie af dem, dræbte 400, og fangede flere. Kort efter tabte derimod Romerne et lidet Slag ved Rhufium, og strax efter et større ved Zaden, til hvilket sidste Neantzies, en indfødt Scyther, var Uarsag, der først var løbet over fra sine Landsmænd til Keyseren, men nu kort for Slaget løb over til dem igien, og forraadde dem alle Keyserens Anleg. Kort efter kom det ved den Flod, der flød forbi Rhufium, til et Slag paa nye, hvorudi Scytherne maatte vende Ryggen. Keyseren marcherede derpaa til den Stad Tzurulum, hvor han blev næsten belejret af Scytherne. Denne Bye laae paa en Bakke, som paa alle Sider gik ned efter. Keyseren lod tage Hiul og Axler af saa mange Bogne, som han kunde faae, og hængte i Touger rundt om paa Muren. Derefter drog han ud med sine Soldater, og gav dem Befaling, at, naar de vare komne Tienden nær, skulde de vige langsomt

langsom tilbage, og lade en stor Abning i Midten, saaledes at de i to Hobe begave sig hver til sin Side. Det vilde da ey seyle, at jo de Scythiske Ryttere vilde sætte heftigen efter dem lige til Muren, da skulde man fikere Lougene over, og lade Hylerne og Hiulene falde ned paa dem. Dette gif og saaledes for sig, Scythernes Heste bleve saarede og derover uregierlige, saa at den ene kastede sig oven paa den anden; Udi saadan Tilstand bleve de angrebne af Romerne fra begge Sider med Spyde og Pile, og slagne paa Flugt. Den følgende Vinter opholdte Keyseren sig i Constantinopel, og Scytherne leyrede sig imellem Bulgarophyngum, og det Lille Nicæa. Noget for 1097 gjorde Pazineker, Tyrker, og Berenditscher, et Indfald i Rusland. Da de vestlige eller Latinske Christne marcherede i Hobetal igiennem det Græfiske Keyserdom til Asien, for at rive Jerusalem ud af Muhammedaernes Hænder, saa bliver ved den Lejlighed af deres Skribenter Pazinekerne ofte nævnte. Saaledes siger en Anonymus (69), som slutter sin Historie med Aar 1099, at Keyser Alexius brugte sine Pincinater til at overfalde Frankernes Fourageurs, og paa et andet Sted, at Pinzinaci gave sig i Thracien ordentligen i Slag med dem. Raimondus de Agiles (70), som slutter sin Historie omtrent med samme Tid, vidner, at Alexius brugte Pincinaterne, iblant mange andre Folk, til at forurolige Frankerne paa deres Marche fra Dyrrhachium. Albertus Aqvensis (71), slutter sin Historie med Aar 1120, og er en af de beste, som har ver beskrevet disse saa kaldte hellige Krige. Han vidner, at Pincenarii, som beboede Bulgariet, gjorde Gangen over den Flod Maroa meget besværlig for Petro Eremita, men at han sank 7 af deres smaa Skibe, og fangede 7 Personer, som han lod dræbe paa Stedet. Siden angrebe Pincenarii, Bulgari, Comanitaræ og Ungari ham videre paa hans Marche, væbnede med Buer af Horn og Been, med Pansere, og med Spyde, hvorpaa vare Faner. Fremdeles vidner han, at Pincenarii, der vidste vel at omgaaes med Bue og Piiil, tiente Keyser Alexio; og paa et andet Sted, at de brugte Pansere, Pile og Lanzer.

PP 2

Tyrius

(69) in Gestis Dei per Francos t. 1. p. 2 & 3.

(70) ib. p. 140.

(71) p. 188. 253. 354.

Tyrius (72) derimod, som er den fornemste af alle disse Skribenter, lader Alexium undskyldte sig for at imodtage Hoved-Commando over den Christne Krigshær, hermed, at Bulgarer, Commaner og Pincenates, lurede bestandigen paa at falde ind i hans Rige. Af Alberti Aqvensis nyligen anførte Vidnesbyrd er det klart, at der dog altid have nogle Parzinaer tient de Græfiske Keyserer, og det venteligen fra den Tid Kegenes gif over.

S. 13.

Deres Bedrif-
ter i det 12te
Seculo.

Aar 1103 gjorde Polowzierne eller Uzerne Indfald i Rusland, og havde Parzinaer og Tyrker med sig; Men de bleve slagne, og af de tvende sidste Folk mange fangne (73). Imidlertid vedblev Krigen imellem Keyser Alexius og Parzinaerne, og vare de saa dristige, at de plyndrede indtil 10 Stadier nær Constantinopel. Men Alexius slog et Partie ved Chærobacchum, og lod derpaa sine Folk betiene sig af Scythernes Heste, Klæder og Faner, hvorved han fik Lejlighed at slaae nok et Partie. Keyseren holdt sit Indtog i Constantinopel, og lod bære Scythernes Hoveder paa lange Stager, men deres Landsmænd bleve ikke desto mindre ved at plyndre og ødelegge alting, ja endog at indtage Byer. Udi saadan Tilstand komme 40000 Cumaner ogsaa i Nærværelsen. Keyseren blev herover forskrekket, men saasom han var meget drevet i Underhandlinger, saa fik handem til at indgaae Forbund med sig, og at love, at de vilde sigte imod Scytherne. Han havde og den Lykke at slaae et Partie af Scytherne, men han havde ey Lyst til noget Hovedslag. Herover bleve endeligen Cumanerne utaalmodige, og sagde, at de i Morgen enten vilde øde Ulvene eller Lammene. Dette nødde Keyseren til at vove et Hovedslag, og bleve da Scytherne angrebne paa tvende Sider, paa den ene af Romerne, og paa den anden af Cumanerne. Der skeede da et forfærdeligt Nederlag paa Scytherne, og bleve ey allene Mændene, men ogsaa Koner og Børn, ihjelslagne; saa at man kunde kalde det ey en Krigshærs, men et helt Folks, Nederlag. Vel bleve mange fangne, men de vare dog saa imod de Dræbtes Antal. Dette Slag skeede den 29 April, paa tredie Paasse-

(72) ib. p. 663.

(73) Müller p. 393.

Vaasse-Dag. Fangerne vare dog saa mange, at hver Romersk Soldat havde omtrent 30, hvorfor en vis Synesius raadde Keyseren til at myrde dem, men han svarede: Endskjønt de ere Scythier og Siender, saa ere de dog Mennesker, og i deres Ulykke vor Naade værdige; men du sladdrer saa, bragt dertil jeg veed ey ved hvilken Galenskab. Ikke destomindre sloge dog Romerne de fleste af deres Fanger ihjel om Natten. Der kom og en Frygt over Cumanerne for Keyseren, saa at de om Natten flyede Benen hen ad Donau; Men Keyseren sendte ikke destomindre efter dem paa Muler, hvad han havde lovet dem (74). Under Joanne Comneno, Alexii Søn, som regierede fra 1118 til 1143, ginge Scythierne i stor Mængde over Donau (følgeligen have de endda boet norden for), og fulde ind i Romernes Lande. Keyseren søgte om Vinteren at formaae endeel af deres Fyrster, som Skribenten her kalder Phylarchi, til at gaae over til sig, hvilket ogsaa lykkedes ham. Om Foraaret kom det med de øvrige til et Slag; Scythierne bleve overvundne, endeel slagne, og endeel fangne; Men de tapperste flyede til Leyren, som var omgivet med Bogne, der vare bundne sammen, og bedækkede med Oxe-Huder, ogudi hvilke deres Hustruer og Børn stode. Der skeede et haardnakked Slag, men endeligen lod Keyseren ved Oxe hugge Bognene fra hinanden, hvorpaa Scythierne overgave sig efter deres Landsmænds Raad, som vare hos Keyseren, og bleve stukne under hans Soldater, og lærte Romernes Sæder, og bleve lange troe. Kort efter siger Skribenten, at nogle Barbarer i Asien vare omvandelende, ligesom Scythierne, og boede under Tæster paa Marken (75). Nicetas (76) legger følgende Omstændigheder til, at det skeede i Joannis V. Regjerings-Tid, det er 1123; At Scythierne plyndrede Thracien; At de vare deelte i mange Stammer; at Keyseren gav de Fyrster, som han fik paa sin Side, prægtige Gaaestebuder, Silke Klæder, og Kar og Beggere af Guld; At Slaget skeede ved Benne; At Scythierne begyndte det med et forfærdeligt Raab; At mange af Fangerne bleve solgte, og at mange finge i Bester Landsbyer at beboe, hvis Affkom var endda til udi

P p 3

Nicetæ

(74) Anna Comnena Corp. Byz. t. II. p. 175-186.

(75) Cinnamus ib. t. II. p. 3.

(76) ib. t. II. p. 8 & 9.

Nicetæ Tid, det er 1204, ved hvilken Leptighed Skribenten kaldte dem Samarobii; Og endeligen, at Kejseren indstiftede, til en Erindring af denne Seer, en aarlig Fest, som udi Nicetæ Tid kaldtes endda Pazineernes Fest. Denne sidste Omstændighed er særdeles mærkbar, thi den viser, hvilke Folk de Byzantinske Skribenter egentligen mene ved Scyther. Manuel Comnenus regierede efter sin Fader Joannes fra 1143 til 1180. Under ham ginge Scytherne over Donau, plyndrede i de Romerske Lande, og indtog den By Demnizicus. Kejseren drog imod dem, men de vare alt gangne tilbage over Donau. Han satte sin Krigshær over paa 500 Baade, og traf dem ved det Bierg Tenyhornium, som stoder til Tauro-Scythien (her viser Skribenten sig at være en slet Geographus, thi Tauro-Scythien er det Crimiske Tatarie, og Kejseren var uden al Tvivl i Wallachiet). Kejseren udviiste selv store Prøver paa Tapperhed i Slaget; Endeel Barbarer bleve ihjelslagne, og omtrent 100 fangne, hvoriblant Lazarus, en tapper Mand, og en af deres anseeligste Phylarcher. De øvrige reddede sig med Flugten i de biergigte Egne. Kejseren havde ellers ogsaa Scyther med sig paa sin Side. Noget efter komme Pazineerne (saaledes kaldes han dem her), tilligemed andre Folk, Dalmatierne til Hielp imod Kejseren. En Tid efter, omtrent som det synes 1160, fik Kejseren at vide, at Scytherne vare atter gangne over Donau; han skyndte sig derover imod dem, men de vare allerede gangne tilbage før hans Ankomst (77). Nicetas (78) beretter, at da Scytherne engang vare gangne over Donau, og en vis Calamanus blev sendt imod dem, vovede han uforsigtigen et Slag, som derfor og blev tabt, og mange tappere Mænd mistede, og han selv saaret, hvoraf han døde. Scytherne lagde Byttet paa deres Heste, og vendte hjem. De gaae let over Donau, og ere meget øvede i at plyndre. Deres Baaben ere et Raagger, suldt af Pille, som hænger dem paa Ryggen, og Bue. Nogle svinge ogsaa Raste-Spyde. Deres Heste, som fast alle ere Hopper, bære dem i Strid, og føde dem med deres Blod, til hvilken Ende de slaae en Aare paa dem, og tiene dem, som der siges,

(77) Cinnamus ib. t. 11. p. 42. 43. 48. & 92. Han slutter sin Historie med Aar 1167.

(78) ib. t. 12. p. 49.

figes, til en fæist Brug (Samme Beskydning, og flere af samme Art, gjøres endnu imod de Zaporowiske Cosacker). De gaae over Floden paa en Hud, som er fyldt med Kork, og som er saa tæt, at ikke den mindste Draabe Vand komme ind. Hesten lade de fremme foran, og holde i dens Svands. Paa Hesten legge de Sadelen, og andre fornødne Krigsbaaben. Aar 1152 lod den Rusfiske Stor-Hyrste Isjaslaw oprette en Leyer ved Wserwolodisch af Berenditscher, Tyrker og Pagineaker, for at give agt paa Polowziernes Bevægelser (79). Ilaacius Angelus regierede i Grækenland fra 1185 til 1195. Han overvandt Blacherne i et Slag, som derpaa flyede over Donau til de angrændsende Scyther. Men Blacherne Konge Alan kom fort efter tilbage med mægtige Scythiske Hjelpe-Tropper, og skaffede Rømerne siden meget at besille (80). Udi hans Tid var det og, at den tapre Tydske Keyser Friderich Barbarossa drog Landvejen til Jerusalem, for at rive den af Mahometanernes Hænder. Saasnart han var kommen over Donau noget ind i Bulgariet, blev han paa snevre og steile Steder angrebet af Zuiner, Alaner, Bulgarer og Pincennater, hvilke han dog lykkeligen tilbagedrev (81). Ved disse Zuiner forstaaes tydeligen nok Zuner, og uden Tvivl Uzer, som have boet der fra den Tid af de gjorde det store Indfald, og lidde den store Odeleggelse. Men merkeligt skulde det være, om Alaner endda boede der fra det femte Seculo af, som jeg dog ey er ret overbevist om, efterdi mig endnu ere forekomne saa saa Godspor efter deres Ophold i de Egne. Udi Alexii Comneni Tid, som regierede efter sin Broder Ilaacius Angelus, fra 1195 til 1203, ginge Scytherne med endeel Blacher over Donau, og plyndrede adskillige Stæder i Thracien. Ved denne Lejlighed fortælles der, at de adskillige Hobe af disse Barbarer havde Befaling at mødes ved et vist Sted, hvilket viser, at de ey vare gandske uersarne i Krigs-Videnskaben. Udi dette Indfald faldt et anseeligt Bytte i deres Hænder, allerhøjest de vare dragne frem indtil Rodossum. Paa Tilbagevejen bleve de angrebne af Grækerne, som tabte Sejeren ved at falde alt for tiligen paa Trosset. Noget efter plyndrede

Scytherne

(79) Müller p. 476.

(80) Nicetas Corp. Byz. t. 12. p. 196.

(81) Anonymus in Gest. Dei p. Francos t. 1. p. 1159.

Scytherne med fire Krigshære hele Macedonien, bestege endog de steileste Bierge, og angrebe faste Byer; Plyndrede endeel Kloostere paa det Bierg Ganus, og ihjelsloge mange Munke (82). Jøden Benjamin af Tudela i Spanien (83), som noget efter Midten af dette Seculo reiste om i Verden, for at udforske Jødernes Tilstand, siger, at der kom fra alle Kongeriger Riobmænd til Constantinopel, og deriblant ogsaa fra Phasianke, ved hvilket Land Baratier tænker at han forstaaer enten Boonien eller Pannonien; men det sidste kan han ey, siden han nævner desuden Ungern, hvorfore jeg snarere troer, at han herved sigter til Pazinekernes Land, hvilket Baratier ey har kiendt; thi han mener, at denne Jøde og Joseph Ben Gorion har meent eet og det samme Land, naar denne sidste Jødiske Skribent (84) taler om Pazinach, og Parzinach, legger det ved Donau, og lader Folket, saavelsom Tyrker og flere, stamme fra Thogarma, hvorved Bochart (85) gjør den rigtige Anmerkning, at Pazinac er det gamle Dacien, og anfører til Bewiis herfor Suidam (86) i det Ord Δάκες, hvor han siger, at de nu kaldes Pazineker.

§. 14.

Deres Bedrifter i det 13de Seculo.

Udi det 13de Seculo havde Nar 1205 den Latinske Keyser Balduinus, som da regierede i Constaantinopel, den Uheld, at blive aldeles slaget og fanget af den Mysier Johannes, hvis Krigshær bestod af Scyther og Blacher, hvorpaa de første ødelagde næsten hele Thracien med en mægtig Krigshær, indroge endogsaa mange Stæder, Aprum, Rædestum, Daonium, Athyra, Arcadiopolim, Meseram, Zirulum, hvor de dræbte utallige Mennesker, endog Børn i Buggen, førte mange bagbundne bort med sig, ja brændte endog nogle levende, og forstyrrede alting lige indtil Constantinopel selv. Da var det og, at Scytherne lode nogle af

(82) Nicetas Corp. Byz. t. 12. p. 265, 266 & 270.

(83) Voyages traduits p. Baratier 8vo. t. I. Amst. 1734. p. 45.

(84) l. I. c. I. p. 3 og 4.

(85) Phaleg l. 3. c. 15. p. 226.

(86) Æ. Porti t. I. p. 637.

af de dertiligste Fanger pidske, og siden ophænge, deres Guder til Ære; saa og endeel fangne Græker levende begrave tilligemed deres Døde, saa vel dem der vare døde naturlighviis, som dem der vare slagne i Krig, og desuden nedgrave deres, nevnlige Scythernes, hurtigste Heste, Buer af Horn, og tve-eggede Sværde (87). Ved denne Fortælling maae merkes, at Nicetas og flere Byzantiske Skribenter fra de Eider kalde Bulgariet Mysien, og Bulgarerne Mysier, med deres gamle Navne. Georgius Acropolita (88) fortæller, at, efter den stridbare Bulgarske Konges Johannis Død, besteg hans Søster-Søn Phrorilas eller Borilas Thronen, og ægtede hans efterladte Enke, et Scythisk Fruentimmer; men den næst forrige Bulgarske Konge Alan hans Søn Johannes flyede til Scytherne, og siden til Russerne, kom efter nogle Aars Forløb igien, fangede og blindede Borilam, og hemsstred sig Riget. Men dette skeede ey før efter 1220, da den Græfske Kæyser Theodorus Lascaris, som regierede i Nicæa, var død, og Joannes Ducas var kommet i hans Sted, som først døde 1255. Under denne Herre lidde Scytherne et stort Nederlag (89), og bleve nødde til at forlade deres Land; thi Tatarerne trængde dem saaledes ved idelige Indfald og uførmødentlige Overfald, og dræbte saa mange af dem, at de øvrige, hvorvel i største Mængde, flyede med Koner og Børn fra deres Land, ginge paa opblæste Huder over Donau, og nedsatte sig, hvor meget end Bulgarerne raabte imod, deels i Macedonien, og deels ved den Flod Hebrus, ogsaa kaldet Mariza, der flyder fra det Bierg Hæmus. Saaledes blev det Paginatske Rige forstyrret ved Tatarske eller Mungalske Regenter af Cingiskans Afkom, og maae dette være skeet efter 1229, saasom Skribenten haver forud fortalt, at Balduin II. haver bestiget Latinernes Throne i Constantinopel. Dersom Paginakerne ey tilforn havde mistet deres Lande østen for Dnieperen, saa mistede de dem nu gandske vist, tilligemed alle de øvrige. Saasom Tatarerne efter 1240 gjorde deres store Indfald i Polen og Ungarn, saa tiener ogsaa dette til at

stadfæste

(87) Nicetas Corp. Byz. t. 12. p. 323. 325. 326. 331. 332. 335.

(88) ib. p. 10. 14.

(89) ib. p. 23.

stadfæste Acropolitæ Tids-Regning, efterdi Pazinakernes Land laae paa Tatarernes Bey, naar de vilde til bemeldte Lande. Man maae dog ey troe, at alle Pazinaker, og fornemmelig alle Blacher, der boede strødde iblant dem, have da reent forladt det gamle Dacien, efterfom et Landstak deraf kaldes endnu Wallachiet, og Wallachernes, saavelsom Moldaueernes, Sprog og Sæder vise intet Tatarisk, og det Fremmede, som deres Sprog, foruden nogle Latinske Ord, indeholder, ey heller skriver sig fra Tatarerne, og at alle Pazinaker da ey bleve udjagede af Dacien, skal kort herefter ved et uimodsigeligt Vidnesbyrd bevises. Det lidet, som endnu staaer tilbage at fortælle om Pazinakernes Bedrifter, bliver nu allene at tilskrive dem, der boede sønden for Donau. Disse grumme Folk vare ey saa snart komne over bemeldte Flod, førend de plyndrede det hele platte Land i Macedonien, indtog endog smaae Stæder, dræbte mange, og gjorde mange Fanger; Siden indlode og Bulgarer sig i Forbund med Latinerne i Constantinopel, imod den Grækiske Kysfer Joannem i Nicæa, men uden at gjøre ham stor Skade. Noget efter (90) overtalte Joannes et anseeligt Antal Scyther ved Gaver, at forlade Macedonien, og at komme over til sig til Asien, og tvang ved deres Hielp en anden Grækisk Kysfer Joannes, der regierede i Thessalonica, til at nedlegge den Kysferlige Værdighed. Efter Joannes Ducas regierede hans Søn Theodorus II. til 1258. Under ham skeede det (91), at den Bulgariske Konge leyede 4000 Scyther imod ham, hvilke ved Didymoræchum overvunde en Romersk Hær, fordi de vare let bevæbnede, og Vuesfyttere, og Romerne derimod havde deres tunge Vaaben paa. Dog bleve de fleste af dem kort efter omkomne ved Bizya. Michael Palæologus regierede først som Formynder for den unge Joannes, Kysfer Theodori Søn, fra 1258 til 1263, og siden som Kysfer til 1283. Han tog Constantinopel fra Latinerne Aar 1261. Om ham melder des der, at han i samme Aar havde Scyther i sin Tjeneste (92). Efter Michael regierede hans Søn Andronicus til 1328; Men da Pachymeres, som beskriver baade hans og Faders Historie, slutter

(90) ib. p. 28. 29.

(91) ib. p. 93.

(92) Pachymeres Corp. Byz. t. 13. l. 2. p. 78. c. 26.

Slutter den med 1308, saa maae det sidste, jeg nu har at fortælle om Pagineakernes Bedrifter, være skeet for den Tid, og efter Følgen af Tingene at domme, thi Skribenten har ingen Aarstal, maae det endog have tildraget sig for 1290. Fortællingen er da denne, at omtrent 10000 Scyther af Landene ved Donau rodede sig sammen, uviist ved hvad Lejlighed, og droge igiennem Bulgariet og omliggende Lande, som de plyndrede, indtil Biergene, i Tanke, at plyndre Macedonien og Thracien, men bleve af den Grækske General Umpertopulo næsten alle omkomne i et Slag, og de øvrige enten druknede i en Flod, eller bleve adspredte (93). Endstønt vel ikke i denne Fortælling siges, at disse Scyther vare fra Landene norden for Donau, saa slutter jeg det dog deraf, at de siges at have draget igiennem Bulgariet, hvilket støder lige til Donaus sydlige Bredder. Jeg slutter ogsaa, at den Tatariske Konge Nogas, som paa de Eider udbredede sin Magt vidt og bredt i Landene mellem Donau og Tanais, haver nødet dem til at vandre ud.

§. 15.

Nu vil jeg til Slutning kun anføre endeel Nyeres Mening om dette Folks Herkomst og Navns Oprindelse, saa og om, hvor deres Levninger ere afblevne, og endnu findes. Strahlenberg (94) paastaar, at Pagineaker og Drewlianer ere eet Folk, at de have Navn af Petsch eller Pietsch, som paa Russisk skal betyde en Hund, hvorover han formoder, at de af Herkomst have været Zuner, tænker og, at de maaskee Land være eet Folk med de gamle Peuciner. Men lad end være, at Russerne kalde en Hund omtrent saaledes; thi udi mit Russiske Lexicon staaer Pes, hvilken sidste Bogstav dog udtales med en stærk Sibilus, saa blive Pagineakerne dog derfor ey til Zuner, thi udi intet af de østlige Sprog kaldes en Hund som hos os og de Tydske, hvorvel jeg dog gierne tilstaaer, at Pagineakerne maaskee ey selv have kaldet sig saa, men snarere Cansgar, og at Russerne have af Had tillagt dem dette Navn, som fra dem er kommet til Byzantinerne. At Pagineaker skulde være de samme som Peuciner, er og en grundfaldt Mening, hvorvel

Nogle Nyeres
Mening om
Pagineakernes
Herkomst, saa
og om, hvor
deres Levninger
ere blevne af.

Q q 2

tvende

(93) Pachymeres ib. t. 14. l. i. c. 29.

(94) Nord- und Ostliche Theil von Europa und Asia, p. 271 & 272. not. a, & d.

tvende langt større Mænd end Strahlenberg have og været af den, nevnlige Lucius (95) og Mascov (96); Thi det er bekiendt, at Peuciner og Bastarner vare begge eet Folk, og begge Tydske, saa og, at de boede ved Donau for Christi Fødsel, da Paginakerne derimod først komme der imod Slutningen af det 9de Seculo. Det høieste man kunde paastraae, var, at Paginakerne havde taget deres Navn op, da de komme i deres Egne; men herved strafaldes ey allene den forhen anførte langt rimeligere Betydning af det Paginakiske Navn, men endog forud fastsættes som afgjort, at det Peucinske Navn haver vedværet til det 9de Seculum, hvorpaa man dog haver høyligen Aarsag at tvivle, ey at tale om, at Peucinerne have rimeligen aldrig kaldet sig saa, men Bastarner, og faaet dette Navn af Grækerne, for de mange Fyrre-Træer, som vorte i deres Land. At Drewlianer og Paginaker have været eet og det samme Folk, er og gandske urigtigt, da de ey engang havde fælles Herkomst; thi jeg formoder de første at have været Slaver. Kulsinszkus (97) er dog underlig nok til at gjøre ey allene Paginaker, men og Polowzier, Varager, Drewlianer og Jazyger, til Folk af Sarmatisk eller Russisk Herkomst, det er at sige, Slaver, hvilcke dog kun de tvende sidste vare. Han mener og, at Paginaker have Navn af Brand, fordi de maaskee pleyede levende at brænde Mennesker i deres Offere. Nu har jeg vel tilforn anført en grusom Offer-Ætik af dette Folk, men at de brændte Mennesker, derom finder man dog intet. Paa Polst heder Brand Parzenie, men mig synes, at det er for meget adskillt fra dette Folks Navn. Bilde man endelig udlede det af det Polstke Sprog, saa var det rimeligere af Pedze, 3: jeg jager, jeg gaaer hurtig frem, og kunde da sigtes til deres egen Hurtighed, eller og af Pedzony 3: jeg bliver jaget, hvorved kunde sigtes til deres Flugt for Uzer og Chazarer. Pray (98) anfører adskillige, som haver gjort dem til Vender, hvilket han dog billigen forkaster, og Peucerum, som mener, at

(95) De Regno Dalmatiæ l. 6. c. 5. in Schwandtneri Scr. Ung. t. 3. p. 461.

(96) Ges. d. Teutsch. P. II. Numers. p. 196. De rebus imp. a Conrado I. p. 145. not. 5.

(97) In Specim. Eccl. Ruthen. ap. Pray in Annal. vet. Hunor. p. 324. & ap. Alseman in Kalendariis. Eccl. univ. t. 3. p. 222.

(98) ib. p. 323. 324. 386. 387.

at de have faaet Navn af den Polske Stad Posen, hvilket ogsaa er urigtigt, da de aldrig have boet ved den. Selv mener han, at de have været *Zuner*, dog uden *Bevits*, og tænker, at den ene Stamme *Gyla* haver boet i *Siebenbürgen*, indtil den Ungerfke *Ronge Stephanus I.* indtog det, da det dog er klart af *Keyser Constantino*, at *Pazineerne* aldrig have eyed bemeldte Land; Han mener og, at dette Folk aldrig haver nedsat sig sonden for *Donau*, men allene *Blacherne*, hvilket jeg dog forhen haver viist anderledes, saa og, at *Cumaner* have været eet Folk med dem, hvilket er gandske urigtigt, og at *Siculer* stamme fra dem, som jeg en anden gang skal undersøge. Den lærde *Pastorius* (99) mener, at de have faaet Navn enten af *Floden Phasis*, eller af *Peucinerne*, hvilken sidste *Udledning* han mest bifalder, saasom han der ved best Land giøre dem til *Sarmater* eller *Slaver*; Men hvor urigtigt alt dette er, mener jeg, at det hidindtil af mig anførte noksom haver viist. *Deguignes* (100), som med saa stor *Flid* haver skrevet *Zunernes Historie*, mener, at omtrent ved *Åar 700*, for og efter, ere af adskillige *Tyrkiske Horder* udspirede *Chazarer*, *Uzer*, *Pazineer* og *Ungarer*, følgerigen have de alle egentligen været *Zuner*, da han giør *Tyrkerne* til en *Green* af dem; Dog alt dette fremsætter han uden *Bevits*, hvorføre jeg snarere holder mig til min *Formodning*, at *Pazineerne* ere *Herodoti Gaudarii*, hvilket giør det rimeligere, at de have været beslagtede med *Massageter* end med *Iffedoner*, *Zunernes* formodentlige *Stamfædre*. Saa mange *Urigtigheder* hos de nye *Skribenter* komme deraf, at de ey nøye have læst og sammenlignet de *Gamle*. Men ingen er mere fuld af *Urigtigheder* end *Peyssonnel* (101), en af de nyeste: Han siger, at *Pazineerne* vare af *Herkomst Vender*, følgerigen *Slaver*, og havde Navn af *Byen Posen*; at *Uzer* og *Madgiarer* vare eet Folk, som maaskee dog er en *Tyrkseyl*, og at der staaer ou i stedet for et; at *Uzer* og *Madgiarer*, efterat have først bortjaget *Pazineerne* fra *Tanaï*, toge siden *Walslachiet* og *Moldau* fra dem, fulde ind i *Ungern*, og mængede sig med *Tyrkerne*, som da boede der, og at *Pazineerne* derpaa

293

flyede

(99) De origin. Sarmat. p. 43. 50.

(100) Hist. d. Huns t. I. part. I. p. 230.

(101) Observ. hist. & geogr. 4to. à Paris 1765. dans la dissert. p. 37. 38. 39. 40.

flyede til Bosnien, som de gave Navn, og hvor endnu Slavonisk tales, hvilket beviser Pazinakernes Slaviske Herkomst. Hvad dette sidste i sær angaaer, saa fandt Bosnien ey have Navn af dem, efterdi Keiser Constantinus (102) allerede taler om det Land Bosona, og siger, at Servierne eyedet der tvende Byer, og det desuden er rimeligt, at de stamme fra Ptolemæi Biessi, et Sarmatisk Folk. At Leunclavius, som Peyssonnel anfører, Peucerus, Gagerinus, Herberstein &c., Skribenter af det 16de Seculo, have begaaet mange Fejl i disse østlige Folks Historie, er ey at undres over, da deres Sprog vare næsten gandske ubekjendte, og derimod have faaet noget mere Lys i vore Tider, og saa mange herlige historiske Skrifter ey endda bekjendte, som siden ere komne for Lyset; Men at de Nyere gjøre det ey bedre, fandt paa ingen Maade undskyldes, allerhelst den udødelige Bayer haver viist dem et gandske andet Exempel. Til Slutning vil jeg anføre min Mening, hvor Leoningerne af Pazinakerne ere afblevne. Naar man da betragter, at de have boet i Bulgariet, og i Wallachiet og Moldau, og tilligemed finder, at i Bulgarenes Sprog er, foruden det Slaviske, noget særdeles fremmed, og i Wallachernes, foruden det Latinske, ligeledes, saa er intet rimeligere, end at mange Mennesker der stamme fra Pazinakerne. Den lærde Lucius (103) og den ypperlige Bayer (104) have derfor ey gandske Uret, naar de mene, at Wallacherne stamme fra Pazinakerne; thi det maae tildeels være rigtigt, dog maae det ey udstrækkes til alle, meget mindre maae man med dem holde for, at Pazinakernes Navn er bleven forandret til Wallacher eller Blacher, saa at det sidste skulde ey forhen have været til; thi Blacherne ere et Folk for sig, og have længe boet iblant de andre, og tilsidst opsluget deres Navn, efterat de fleste vare blevne af Tatarerne dræbte eller bortjagede. Iudi Ukraine, og paa den østlige Side af Dnieper, synes derimod intet Spor at være blevet tilovers efter Pazinaker, og er alt der opfyldt med Cosacker og Tatarer.

(102) De adm. imp. Corp. Byz. t. 22. p. 84.

(103) De regno Dalmatiz &c. in Schwandtneri Scr. Ung. t. 3. p. 454. 455 & 461. l. 6. c. 5.

(104) Begeb. v. Azow. p. 41 & 47.

